

Vše, co jsem v životě potřeboval vědět, mi pověděla má žena

Vratislav Hlubuček

*Věnováno mé ženě, protože bůh ví, co by ze mě bylo,
nebýt jejího vlivu.*

Když si chce žena povídat

Komunikativnost žen je v mužské populaci všeobecně známa. Odborníci říkají, že pokud si žena nepoví denně svých 10 000 slov, tak s ní nic není, protože má pocit něčeho nedokončeného. A ženy jen velmi nerady nechávají něco nedokončené. Do toho přijde muž z práce se svou potřebou pouze 3 000 vyřčených slov. Většinu slov už vyplýval v pracovní době, často ne zrovna příjemným způsobem. Je unaven, rád, že už je konečně doma a nemusí se do dalšího rána svými problémy zabývat. Otevře si pivo z ledničky, pustí televizi a zalehne na gauč. Konečně teplo a kouzlo domova. Jenomže žena se na jeho příchod tak těšila. Má už nakoupeno, nákup v ledničce a na stole uvařené dvě vonící kávy. „Miláčku, vypiješ si se mnou kávu, že? Koupila jsem k ní vanilkové věnečky, které máš tak rád“. V tu chvíli nezbývá nic jiného, než vypnout zvuk televize, zazátkovat pivo a jít mlsat vanilkové věnečky. „Představ si, co se mi dneska stalo....“, vodopád slov líčí tu banální, tu vážné životní situace vlastní i známých. Muž většinou mlčky naslouchá expresivnímu vyprávění své drahé polovičky, občas pokývne, snaží se udržet oční kontakt, či utrousí účastné „Hmm“. Možná se i trochu zamyslí a nechá plynout své myšlenky, z čehož ho obvykle vytrhne naléhavé „Tak řekni, co si o tom myslíš“? Periferní paměť dáte dohromady hlavní fakta příběhu. Nezkoušejte však příhodu analyzovat, hledat osudová místa a vynášet své soudy. Věta „Kdybys neměla tak mělkou kabelku s rozbitým uzávěrem a nenosila ji tak ledabyle přes rameno, tak bys tu platební kartu asi neztratila“ je to vůbec nejhorsí, co v tu chvíli můžete říct. Fráze „tak co si o tom myslíš“? není žádostí o žádnou radu nebo názor. Je to zoufalé volání o podporu, o účast. Žena čeká, že ji vezmete zlehka kolem ramen, políbíte na čelo a řeknete něco jako „Měla jsi dneska strašlivou smůlu, ale nic si z toho miláčku nedělej, pamatuješ, jak mi před pěti lety ukradli řidičák? To nic, hlavně, že ti to v té nové halence tak moc sluší“. V té době se vám patrně hlavou honí myšlenky, kde máte poznamenané číslo na zablokování karty, protože na účtu je přes padesát tisíc korun a jestli už není pozdě. Ale místo otázky „A v kolik hodin jsi ji vlastně ztratila“? byste ještě měli svést povzbuzující chápavý úsměv a vykoktat něco jako „když budeš potřebovat, půjčím ti miláčku zítra svoji kartu“.

Ne vždy je to naštěstí tak dramatické, ale to neznamená, že můžete poslouchat ženino vyprávění jen jako epický popisný román nebo literaturu faktu. Jde vždy a především o lyriku a emoce. Pocity, to je to, co ovládá ženin život. A fakta? No to jsou nějaké ty patníky, které ho jen lemují. Neposlouchejte slova, ale ptejte se, co je za nimi a jak jsou vyřčena. Pokud se po čase dočkáte ženina rozladěného „a proč na to nic neříkáš“?, tak vezte, že si vedete špatně. Máte někdy pocit, že ženy moc mluví? Ne, ony mluví přesně tolik, kolik potřebují. Muži si své problémy promlčí a ženy vypovídají.

Jestli se domníváte, že žena si vás vzala jako ekonomický pilíř rodiny, tak jste na omylu. Vzala si vás především proto, aby si měla s kým povídat.

Pro klid jídelního stolu

Láska prochází žaludkem, obrazně i doslova. Muž dobré jídlo miluje a očekává ho asi tak jako žena něžnou předehru před milováním. Většina žen dovede ukojit i tuto mužovu potřebu. Přiznejme si tu vlnu endorfinů, která se v nás zmáhá, když se na stůl nese vonící pečinka s oblohou, svíčková nebo jak se ta naše oblíbená jídla jmenují. Chuťové buňky bouří, polykáme víc, než Pavlovův pes a jedinou naší snahou je se do té nádhery co nejrychleji zakousnout. Spěšné „Dobrou chuť“ a pak se do té dobroty pustíme se zápalem bezdomovce na charitativní vánoční večeři. Žena se chvíli s potěšením dívá jak nám chutná, ale když během druhé minuty zeje půlka talíře prázdnotou, její láskyplný pohled se zvolna mění v znepokojivý tázavý, až se konečně neudrží a řekne „Přece to do sebe jen tak nenaházíš jako v závodce, vychutnej si to pořádně“. Odpovědí „No, nemůžu si pomoci, když je to tak dobrý“ situaci zachráníte jen částečně. V té době si totiž v duchu říká „Tak já se mu s tím hodinu a půl s láskou pipám a on to jen tak za pár minut splivne“. Ideální manžel totiž po několika spěšných soustech odloží jídelní náčiní, láskyplně se podívá na svou milující ženu a v několika rozvinutých souvětích srozumitelně sdělí, jak fantastickou krmi mu jeho drahá polovička připravila. Větami „Něco tak fantastického jsem ještě nejedl“ nebo „Zase se ti miláčku podařila pohádková pochoutka“ můžete situaci zachránit. Nemáte-li zcela čisté svědomí nebo jste zapomněl vyluxovat, pak to může spravit už jen „Tak takovou dobrotu jsem nejedl ani u maminky“. Konec konců vžijte se do její situace. Je to, jako kdybyste celý víkend v potu tváře malovali byt a žena po návratu od maminky poznamenala „Jéje, my máme vymalováno. Ale ten hrozný zelený odstín se přece nehodí k závěsům“. Jsou totiž ženy, pro které kuchyně není svatyně, vařením plní jen svou genetickou povinnost a dovedou si představit tučtější způsob jak trávit čas. Pozorovali jste někdy svou ženu při vaření? Doporučuji si někdy sednout opodál a jen se dívat. Ženy jsou totiž při vaření nesmírně činorodé. Zatímco muž dělá vždy jen jedno jídlo najednou a teprve po jeho dokončení přejde na přílohu či další, žena si klidně a naprosto nepochopitelně najednou rozdělá polévku, těsto na knedlíky, v troubě peče pečeni a dodělává salát s dresinkem. A nějakým zázrakem to vše dokončí. Jako by se ženy uměly nějakým kouzlem zmnožit v prostoru a čase a jsou ve stejné chvíli matkami, kuchařkami, uklízečkami, pradlenami, vychovatelkami a jak sami říkají, když už je toho i na ně moc, také služkami a otrokyněmi. Co se týká ocenění jídla, moje žena zavedla celkem rozumný kompromis. Pokud do třiceti sekund od zahájení konzumace zapomeneme jídlo komentovat, řekne klidným nevýhruzným hlasem jen „Tak co“? Samozřejmě chválíme, nejen pro klid domova, ale také proto, že žena je skutečně výtečná kuchařka. Někdy jsme i přistiženi, že chvála předchází prvnímu polknutí sousta a i to je, kupodivu, neseno nelibě. Pokud nás chuť nové speciality zaskočí, vyjádříme to lapidárním „No je to rozhodně zajímavé a zvláštní“ a žena už ví, že tento rok by se tohoto jídla měla raději vystríhat. A tak je klid rodinného kotlíku zajištěn. To samozřejmě nevyklučuje, že u nás při kávovém dýchánku s desertem neuslyšíte věty typu „Tak ty už to máš zase zblafnutý“!

Ach ten věčný neklid

Ženy jsou něžná éterická stvoření, milující romantiku a jejich životům vládou pocity jako vůně květů motýlům, poletujícím po rozkvetlé louce. Milují procházky, romantické výlety a zákoutí, ale na druhou stranu jsou to i bytosti veskrze praktické, až pragmatické. Je to něco obtížně uchopitelného a pochopitelného, jako byla svého času vlnová a částicová povaha světla nebo současná přítomnost ohně a vody. Ale žena prostě ignoruje přírodní zákony a tohle vše zvládá s přirozeným půvabem. Jak jinak si vysvětlit, že když napíšu nějaký fejeton nebo esej a pyšně ho dám přečíst své ženě, očekáváje obdivná slova i pohledy, bývá její první věta „Ale, tady ti chybí čárka.....!“. Na ženách je krásné, že když se pro něco nadchnou, tak to

prostě chtějí a taky pokud možno okamžitě realizují. Ať už je to úprava bytu nebo dovolená. Jdou za tím s úporností afrického buvola. Protože často nevědí, že jejich přání odporuje fyzikálním zákonům, podaří se jim je většinou realizovat. Je paradoxní, že žena, která hledá jistoty ve vztazích a rodině, miluje změny a nemůže bez nich žít. A to ať se to týká bytu, oblečení, či jakékoliv jiné sféry jejího zájmu. Chápání domova je vůbec u obou pohlaví diametrálně rozdílné. Muž chápe domov jako bezpečný přístav, kam se znaven rád vrací, aby všemi svými póry nasával klid a pohodu. Během prvních let manželství optimalizuje rozložení nábytku a předmětů a ty pak chce zachovat po zbytek života. Miluje jistotu, že když se třeba o půlnoci vrátí, tak křeslo bude vlevo a bar vpravo. Poslepu po třech krocích ucítí pod nohou koberec a ten ho dovede až k posteli. Ne tak žena. Ta chápe byt jako v čase a prostoru neustále proměnný, živý organizmus. Rozložení nábytku se stane po nějaké době nedostatečně funkční (rozuměj: okoukané), ten obraz tu přece visí už léta a koberec a gauč už jsme měli dávno vyměnit za nový. Můžete si být jisti, že pokud vaše žena v posledních třech letech aspoň neprohodila místa nábytkové stěny a pohovky, že s ní něco není v pořádku. Buď má vleklé zdravotní potíže, nebo milence. Žena nechápe vaši bigotní snahu lpět na stálém uspořádání věcí a ani se ji to nesnažte vysvětlovat. Snažte se ji jen nenápadně usměřňovat a zkusit usmlouvat, aby se její potřeba vybíjela ne na nábytku, ale především na doplňcích typu závěsů, váz, obrazů a deček. Žena dobře ví o mužově nechuti k jakýmkoliv změnám v zaběhlém domově. Proto se také většina přesunů v našem bytě odehrávala v průběhu mých služebních cest. Nábytek pak přetahovala žena buď sama na prachovkách, nebo s pomocí dětí, tak silné to bylo puzení. Většinou mě pak vítala s vřelejším a trochu šibalským úsměvem, s výbornou večeří a mě na to její „A vid', že je to takhle hezčí“ nezbývalo, než smířlivě špitnout „Ale to víš miláčku, že si nějak zvyknu“.

Opouštění bytu

Období vypravování se někam je vždy zvýšeným rizikem konfliktů. Souvisí to s naším rozdílným chápáním dochvilnosti a časových závazků. Já jsem pedant, pro kterého je závazek přijít někam na čas nebo stihnout začátek divadelního představení něco jako věc cti. Otázka života či smrti. Vytvářím proto časové rezervy tu na dopravní zácpu nebo na nepředvídaný defekt pneumatiky či oděvu. Razím krédo, raději být na místě o čtvrt hodiny dříve, než o pět minut později. Většinou pak těch dvacet minut probloumáme v interiéru divadla nebo malou procházkou v okolí bydliště známých. Již půl dne předem zřetelně a raději několikrát oznamuji všem zúčastněným, v kolik hodin a minut budeme muset opouštět byt. Ale myslíte, že je to něco platné? Žena nemá sice nic zásadního proti tomu, přijít někam včas, ale na druhé straně se nehodlá kvůli tomu uštvat a zkazit si požitek z návštěvy nebo divadelního představení. Dokonce bývá i včas oblečena a upravena. Ale pak zahájí ten zvláštní dokončovací rituál, kdy často poponáší jednotlivé bytové doplňky o několik centimetrů na to jejich jediné pravé místo, urovnává a uklízí věci, které zde ležely i několik dní. I když se za několik hodin vrátíme z divadla, musí být před odchodem umyté, utřené a uložené nádobí, většinou i setřený prach. Razí totiž neochvějný názor “Nikdy nevíš, s kým a za jakých okolností se budeme do bytu vracet“! (A nota bene, co by si pomyslel, třeba takový zloděj) Mou štiplavou poznámku „Ale malování bytu už miláčku necháme na zítřek, ano“?, přechází většinou bez povšimnutí. Nevzpomínám si, zda jsme se už někdy skutečně vraceli s neočekávanou návštěvou, ale konec konců vrátit se do perfektně uklizeného bytu má také své kouzlo. Odměnou za to jí bývá často sólový vstup do již ztichlého sálu divadla či kina, většinou zrovna doprostřed řady. Takto získanou pozornost si nepochybně užívá a už ani nevím, jestli se traduje nebo se to skutečně přihodilo, že při místním představení moderátor

pronesl „Tak paní Vlasta je už tady, myslím, že můžeme začít“. Čekáme-li návštěvu doma, většinou rodičů, opakuje se vše v růžovém. Když dokončí oběd, zákusky a chlebíčky, tak mě většinou zmožená a uštvaná požádá „Miláčku opláchni těch pár hrnků a talířů“. I když splním její přání bez sebemenší prodlevy, tak mě zvonění návštěvy většinou zastihne v nejlepším. A já, který doma jen pravidelně luxuju a občas vynesu netříděný odpad, s potutelným úsměvem a utěrkou v ruce vítám návštěvu „Jé, vy už jste tady a já nemám ještě domyté nádobí...“.

Také výpravy, zejména na zahraniční dovolenou, mají svá specifika. Musím však předeslat, že moje žena je perfektní balič, kterému se nikdo nevyrovná. Na mě pak už zbývá jen povinnost vybranou dovolenou sehnat, zajistit dostatečné krytí platební karty, příslušnou měnu a platné cestovní doklady. A obléknout si bez reptání oděv, který mi žena připravila na křeslo a zamknout za námi byt. Na vše ostatní myslí ona. Zabere jí to sice několik posledních večerů a bezesných nocí, ale ještě nikdy se nestalo, že by nám na dovolené něco chybělo. To spíš přebývalo. Pro jistotu sebou bere polovinu domácnosti. Je přesvědčena, že v tropech se i svetr bude hodit. Jako zdravotnice a majitelka „muže v letech“ (podle mne v těch nejlepších), počítá se všemi možnými neduhy a ataky, které by mě mohly postihnout. Naše objemná cestovní lékárna zahrnuje prostředky na srdce, cévy, dýchací a zažívací trakt, kožní a infekční onemocnění, tišení bolesti jakéhokoliv původu, včetně psychické (ale tento lék se spíše řadí k chutným nápojům) a chybí snad už jen cytostatika. Jedeme-li autem, nechá kufr doma a rozdělí náklad do desítek igelitek, kterými zaplaví i ta nejmenší zákoutí zavazadlového prostoru. Když pak vyfotografuju tu vyloženou a přepravenou hromadu, udivuju tím své známé, kteří dobře vědí, že jsme nejeli nákladním, nýbrž osobním autem.

Nezapomenu, jak jsem v Thajsku, v čtyřhvězdičkovém hotelu, vytáhl z našeho zavazadla malou tubičku, na které stálo: „souprava na opravu smaltu koupelňových van“. Když jsem se ženy nevěřičně zeptal, zda opravdu předpokládala opravu hotelové vany, trochu rozpačitě a s úsměvem odpověděla „Víš miláčku, já si tu tubičku spletla se vteřinovým lepidlem“. Také o jídlo během dlouhé cesty bývá postaráno. Neobešlo se to však bez počátečních obtíží. Při cestě na Kanáry objevila bdělá operátorka letištního rentgenu v našem příručním zavazadle podezřelý předmět, ze kterého se vyklubal šikovný ostrý nožik na zeleninu, přibaleny ke svačině. Přišli jsme o něj, stejně jako při zpáteční cestě o špičaté nůžky, kterými jsem si zastříhoval knír. Zato kostička masoxu(!) v kapse mého saka zvedla u amsterodamského celníka jen lehce obočí.

Přesto nebo právě proto se svou ženou rád chodím do divadel nebo jezdím na dovolenou. Porovná-li to s vypravovacími rituály její matky, říkám si: “Měl jsi velké štěstí!”

Jak poznat jejich přání

Možná jste to už taky někdy zažili. Žena jakoby nic při večeři řekne „Zdeněk má Janu asi opravdu rád...“. „Proč myslíš“? „Koupil ji krásný zlatý prstýnek“. Pomyslíte si, ano, sluší jim to spolu. Ale ve skutečnosti vám tím vaše žena chce říct „Za čtrnáct dní mám narozeniny a bylo by fajn, kdybys mi koupil ten parfém, na který jsem se nedávno tak zadívala ve výloze, když jsme šli do kina“. Ne není to proto, že by se ženy moc dívaly na seriály nebo četly červenou knihovnu. Oni jsou prostě takové. V jejich světě se tužby a přání zhmotňují a promíchávají se s takovými věcmi jako vaření a výchova dětí. Muž, který není excelentním jasnovidcem, pak nutně musí vypadat jako trouba a ignorant. Když je muž hladový, tak si zcela přízemně řekne o jídlo. Ne tak žena. V naší rodině se vypráví příhoda, která se skutečně stala jednoho červnového večera. Ze zahrádky jsme to odpoledne přinesli sladké červené jahody. Sedíme s ženou v obýváku a čteme časopis, tedy každý svůj. Žena zvedne hlavu,

usměje se a povídá: „Co kdybychom si miláčku udělali jahodový koktail“? Moje „Hmm“ ji nevyvedlo z rovnováhy a po malé odmlce pokračovala „Pojď, uděláme si ho“. „Hmm“. A o chvíli později už naléhavěji „Tak neudělal bys ho“? Vyskočil jsem se zahanbeným pocitem, jak to, že už mě to nenapadlo před půlhodinou. Žena má dojem, že nám dává dostatečné signály a nápovědy, abychom mohli uhodnout její přání. To, že se nám to nedaří, přece nemůže být způsobeno naší tupostí, takového blbce by si nevzala. Spíše je za tím to, že ji nemáme dost rádi, protože jinak... Ani se nepokoušejte mužským neohrabaným způsobem nějak kvantifikovat svou lásku k ní.

Ženám s fantazií se také proto velmi obtížně kupují dárky. Ona má prostě svoji zcela konkrétní a košatou představu. Když už máte to neuvěřitelné štěstí a uhodnete, že si přeje kabelku a vyberete tu, která na vás ve výloze udělá nejlepší dojem, nemáte vyhráno. Ženiny oči se při prohmatání balíčku rozzáří, ale po jeho rozbalení získají jakýsi nostalgický lesk. I z toho jejího „Miláčku, ta je krásná, díky.... ale bude to chtít jiné lodičky a rukavice“, poznáte, že jste zase šlápl vedle. Po řadě klopytnutí jsme našli způsob, jak předcházet rozčarování. Ty větší dárky dávám ženě po dohodě a s jejím výběrem. Jako překvapení pak dostává spíše drobnosti, knihy a hlouposti, které potěší, ale nerozesmutní. A nenarazí-li ona do vánoc na přesně ten druh dárku, jaký by si představovala? Lehká pomoc. Osvědčily se nám dárky – směnky. Na kartičku namaluju v barvách třeba zahradní kleště, větvíčku a vše doprovodím nápisem „Ty pravé zahradní kleště pro mou ženu“. Žena pak má velkou radost, a když v únoru konečně sežene ty pravé s převodem a otočnou rukovětí, pyšně mi je přinese jako důkaz, že dárek byl zkonsumován. Od ženy takový postup nutný není, protože kdo může lépe vědět co muž má rád a co potřebuje, než jeho drahá polovička?

Jak jsme začali chovat kožešinové zvíře

Naše rodina patřila k těm stovkám normálních rodin, které žijí v paneláku a jsou přesvědčeni o tom, že: „Domácí zvíře se hodí tak do domku, ale v žádném případě ne do bytu. A pak ta hygienická stránka a co možné přenosné nemoci nebo nedej bože paraziti...“. Tedy po pravdě řečeno to byl oficiální názor, názor hlavy rodiny. Zbytek rodiny sice příkyvoval, ale současně si myslel, že mít takové koťátko nebo štěňátko by nemuselo být vůbec špatné. Osud tomu chtěl, že známí měli koťata, která utratili zatím až na jedno, které se nechává, aby se kočka zbavila mléka. Rodina kotě obdivovala a dcera Lucie se pohotově nabídla, že ho umístí u svého spolužáka, který žije na statku a tak ho vlastně definitivně zachrání (tedy to kotě). Háček byl v tom, že kotě musela převést na sto kilometrů daleko a tak se stalo, že jsem svolil, aby kotě u nás v bytě pár dní přečkalo, než se Lucie domluví se spolužákem. Kotě nějak instinktivně vycítilo, že teď nastává jeho osudová životní křižovatka a překonávalo se v roztomilosti. Předvádělo své neohrabané hrátky a tak se postupně stávalo, že místo televize celá rodina sledovala skotačící kotě. Jako na potvoru kotě hatilo všechny mé rozumové argumenty. Nejen, že nic nerozbilo, ale i svojí potřebu spolehlivě a s grácií vykonávalo v bedýnce s pískem včetně následného rituálního zahrabání. Svým jazýčkem se umývalo častěji, než kdokoli z rodiny.

Tak se stalo, že z několika dní se stalo pár týdnů, zakoupila se první konzerva Kitekat a písek v bedýnce nahradila speciální absorpční hmota. Stále se mluvilo o tom, že na tom statku o něj bude postaráno, ale nějak méně a méně a začaly se rýsovat obavy, že tam bude dostávat jen mléko a maso si bude muset ulovit. A vůbec, jestli to bude umět, když ho to maminka nemohla naučit. A pak se objevila první knížka o chovu koček. To byla snad ta poslední příležitost, kdy se ještě všemu dala udělat přítrž. Bouchnout pěstí do stolu a racionálně zvolat: „Zítra odvezete to zvíře do stodoly“! Tím spíš, že se blížila dovolená a každému bylo jasné,

že kotě s sebou do Chorvatska vzít nemůžeme. Lucie soustavně nemohla spolužáka zastihnout, aby se s ním domluvila, ale kupodivu bez problémů dohodla, že během našeho týdne v Chorvatsku se o kočku postará její chlapec.

A tak zatímco my jsme macerovali svá těla v azurovém Jadranu, kotě strávilo nezapomenutelný týden v realitní kanceláři ve společnosti papouška a štěněte krysaříka. Obveselovalo referenty tím, že jim přebíhalo po klávesnici počítače a hrálo si s myší, jako by tušilo, že to baňaté s předlouhým ocáskem vlastně patří do kočičího světa. Při cestě z dovolené nebylo naší hlavní starostí, jestli nám nevykradli byt nebo jestli snad koruna nezakolísala, ale jak to přečkala kočička a kdy ji uvidíme.

Pak už to šlo ráz na ráz. Podívali jsme se na sebe s ženou a šli koupit solidní plastový kočičí záchod, přepravku na cesty, drátěný hřeben a řadu dalších pomůcek, které musíte rozhodně mít, chcete-li chovat kožesinové zvíře. Má hedvábně hebkou srst a stala se dalším členem rodiny. Jmenuje se Karolínka a jediná z rodiny má zdravotní průkaz ve čtyřech jazycích s barevnou fotografií. Když se kterýkoliv člen rodiny vrací domů, jeho první otázkou zpravidla bývá: "A kde je Karolínka, dali jste ji už najíst"? Tedy ne nažrat, protože Karolínka jí nebo spíše roztomile papá. Když se stulí na klínech a přede, tak zjihne i ten největší otrlec. V komunikaci s domácím zvířetem je vůbec velké kouzlo a legrace. To spočívá v tom, že se nedomluvíte slovy, ale musíte se především vzájemně respektovat, vcítit se a používat mimoverbální komunikaci včetně grimas a tónu hlasu. A to je vynikající doplněk dnešní uspěchané doby a neúprosné logiky samočinného počítače. Celá rodina se jednomyslně shodne, že jsme o něco přicházeli, když jsme ji neměli. Ostatně můžete to také zkusit!

Sváteční rituály

Každoročně se miliony lidí na všech kontinentech účastní toho velkého rituálu, kterému říkáme vánoce. Většina z nich ani neuvažuje o původu tohoto svátku. Jeho kořeny možná sahají až do pohanské éry a k návratu slunce, ale pro většinu lidí je spojen s legendou o narození Ježíška. A je zcela jedno, jestli patří k těm, kteří považují člověka za dílo boží, anebo naopak. Obojí rádi podlehnou onomu kouzlu vůně jehličí, vánočního pečiva, smažícího se kapra a otvírání pečlivě zabalených balíčků s tajemným nebo i známým obsahem. A to je dobře. I když to předtím stojí spousty úsilí, nervů a nepohodlí. Lidé mají mít své rituály! Je dobře, že se někdy něco patří a jindy zase nepatří.

Tyto rituály jsou jakýmsi záchytnými pevnými body v překotném běhu života. Připomínají, že život není jen prostě to, co přijde, ale že má svůj řád, své transcendentno které je univerzální pro všechny. Ať už jsou to rituály vánoc, různých výročí, narození, svatby nebo i ten poslední. A tak se mu znovu a znovu poddáváme. Co na tom, že to duchovno zase nakonec skončí přečpaným žaludkem, politou dečkou a bůh ví, čím ještě. Důležité je, že se rodina zase jednou sešla a bylo jí chvilku dobře. To je konec konců společné všem rituálům - lidská pospolitost, která během překotného civilizačního vývoje vůbec neztratila na významu. Ba právě naopak!

Tyto události pojímá moje žena zodpovědně a plánovitě již dlouho předem. Sváží domů různé chvojí, šípky a suché květy. Smlouvá s pracovníky technických služeb o vydání ostříhaných větví z parků. Začíná to krásným adventním věncem z větvíček tisu, mašle a přírodních ozdob. Mívá skoro třicet pět centimetrů v průměru a pro snadnou přenositelnost je umístěn na nerez podnosu. Díky ženině estetickému cítění a vrozené manuální šikovnosti je náš věnec široko daleko tím nejkrásnějším a nemají na něj ani ty profesionální za mnoho stokorun. Na moje obdivné ódy se žena jen skromně usměje a dodá „No vidíš, co se mnou ušetříš peněz“.

Ale s věncem se žena pochopitelně nespokojí. Jak postupuje prosinec, přibývá v našem bytě ozdob na závěsech, bílé foliové ozdoby nebo umělý sníh na oknech. V zárubni mezi obývacím a kuchyní se zaskví rozkládací zlatooranžová šřapatá hvězda, kterou jsme před lety přivezli z tehdejší NDR. Skláním hlavu a vyhýbám se jí rád, protože jaké by to bez ní byly vánoce. Jestli je náš balkon malou botanickou zahradou přes léto, nemůže zůstat šedivý a pustý ani v zimě. Truhlíky se zaplní větvičkami jehličnanů, jalovců s bobulemi, suchými šípky, mahonem a slaměnkami. Na stole přibydou ozdobené svícný a dokonce z vnějších dveří panelákového bytu visí větvička s vánoční ozdobou a stuhou. No řekněte, mohli byste se v takové domácnosti mračit? Zdobení stromku však kupodivu žena považuje za mužskou záležitost a ta zůstává na mě a synovi. Žena se omezí jen na nepodstatné závěrečné korekce, jako „Tyhle strašné koule musíte sundat a dát tam ty zlaté, no a chtělo by to víc řetězů“.

Štědrovečerní večere se pak odbývá za svítu mnoha svícňů, cinkotu zvonkohry anděličků otáčejících se horkým vzduchem svíček a podbarvena vánočními koledami. O velikonocích nahradí ozdoby vajíčka, pečlivě vypěstované osení, hvězdy a sněhuláky žlutá kuřátka či zajíčkové. I v průběhu roku při různých slavnostních příležitostech nechává žena propuknout svému estetickému citění. Naštěstí mnohem materiálněji. Pořídila si k tomu účelu velké oválné talíře a ty nám předkládá plné vonících dobrot, nazdobených důmyslnou a různobarevnou velkou oblohou. Protože dobře ví, že krásno je sice v životě lidském nezbytné, ale takové dobré pochutnání...

O mimoverbální komunikaci

Nevím, jestli jste si někdy uvědomili, že jazyk a slova jsou jen částí našeho vyjadřování a vnímání. Ale jsou i jiné prameny, třeba umění, víra, meditace. Mně se to stalo nedávno při opakovaném poslechu jedné písně Nick Cave *"The bad seeds – The death is not the end"*. Je o tom, že ať člověku život připraví různá příkoří a katastrofy – smrt není žádný konec či východisko. Podmanivá melodie a rytmus, střídání zajímavých hlasů, k tomu přítmí ztichlého pokoje a stíny sporého světla lampy v koutě vytvářejí na stěnách fantastickou iluminaci. Člověk sedí, poslouchá, snaží se porozumět slovům v cizím jazyce. A pak melodie přechází někam do podvědomí a člověku se začnou hlavou honit pocity a myšlenky. Cítí a uvědomuje si jako v nějakém biografu, že život je složitý, mnohotvárný, strašně nevyzpytatelný a přitom krásný. Zítřka můžeme stejně dobře prožít velké štěstí nebo nás přejede auto. A myšlenky plynou jako mraky na bouřlivé obloze, aniž by se pozastavily a rozvinuly. Člověk tuší, že ho čekají i horší okamžiky, ačkoliv ho život zatím spíše hýčkal. Ale teď sedí pohodlně usazený v křesle a jako v polosnu vnímá tu směsici hudby, sladké únavy a uvolnění ve svých údech a svojí mysl, která se rozběhla kamsi daleko do světa. Poslední tóny už dozněly, ale v naší mysli ještě rezonují a dozrávají. Myšlenky se jen pomalu, líně navracejí a koncentrují. Zase si uvědomujeme hmotnost svého těla, že musíme ráno vstávat do práce a zaplatit inkaso. Ale přesto v nás zůstává něco, co nás potěšilo, obohatilo. Někdo nám pomocí zpěvu a hudby dokázal během pár minut sdělit spoustu myšlenek, ale hlavně pocitů, jako kdybychom přečetli zajímavou knihu nebo shlédli výjimečný film.

Paradoxní je, že přitom každému posluchači sdělí něco trochu jiného. Takové zážitky se jen obtížně vypráví, právě proto, že se musí prožívat. Jen mě vždycky znovu a znovu překvapí, jak je takové mimoverbální vnímání hluboké a účinné. A na druhé straně můžete říct třeba tisíc slov a neřekli jste skoro nic. Každý z nás občas potřebuje takové pošimrání duše a každý má ten svůj recept. Pro někoho je to hudba, poezie, posezení v kostele nebo zamyšlení nad neobvyklým obrazem či meditace v lůně přírody. A tak se mu nebraňte, ba naopak naučte se ho aktivně vyhledávat. Můžete tím jedině získat.

Když žena začne vyprávět

Mám to štěstí, že když promeškám nebo zaspím nějaký film nebo příhodu, má žena mi to převypráví. A umí to vskutku velmi barvitě. Rozněžní se v lyrických pasážích, takže mi nezůstanou skryty ani pocity aktérů, jejich vztahy a co si asi mohli myslet. V epických, dynamických a akčních částech naopak uplatní svoji až učitelskou dikci podpořenou neopakovatelnou mimikou. Poslouchám ji rád a vůbec mi nevadí, že její vyprávění bývá zpravidla delší, než originál. Je to velmi sugestivní a po letech manželství jsem přejal hodně z jejího projevu. Už neuhňám pod vousy, vyslovuju zřetelně a nahlas a o samotě rozmlouvám s naším psem. Jen to vyprávění filmů mi stále moc nejde. Vypadá to v mém podání zhruba následovně „A on mu pak za měsíc svedl ženu“. „Kdo? Komu“ ? „No ten brunet tomu tlustýmu“. Vyprávěčské schopnosti mé ženy jsou ostatně známy a ceněny v celé širší rodině. Jen ve výjimečných případech, kdy hrozí, že by se další přítomní už ke slovu nedostali, nesměle špitnu „Miláčku, mohla bys dnes prosím vynechat ty lyrické pasáže“? Žena se neurazí a v následujících třiceti minutách poví skutečné jádro příběhu.

Moje žena se jako zdravotnice denně setkává se spoustou různých lidí. Její vyšetření mozku vyžaduje delší přípravu a prozkoumání anamnézy pacienta. A tak i přede mnou pak v podvečer defilují osudy a bizarní příběhy lidiček a jejich příbuzných. Někdy veselé a humorné, jindy a to většinou i smutné. S tím možná souvisí i silná nechut' mé ženy dívat se na smutné a špatně končící filmy. Zato miluje veselohry a pohádky. Dobrou detektivku a je-li dobře naladěna i thriller vezme na milost. Beze sporu je znát, že ženy jsou pro vyprávění podstatně lépe geneticky vybaveny, než my. Možná my se sebe rychleji a lépe vychrlíme technické parametry digitálního fotoaparátu nebo sestavy počítače, ale tím zpravidla vyčerpáme svou vyprávěčskou invenci. Ženy si také vyprávění užívají a je to na nich znát. My prostě jen potřebujeme sdělit fakta, ale ony se podělí i o náladu, pocity a tím to většinou nekončí. Hovor přeskočí na příbuzná témata, protože by přece bylo škoda přerušit tak pěkně rozběhlou komunikaci.

A jací jste vy?

Každý jsme nějaký se svými povahami, zvyky, přáními a tužbami. Ale jsou mezi námi i tací, kteří nejsou žádní, protože nic takového jako povahu, zvyky, přáními nebo tužby nemají. Buď proto, že je to ani nenapadne nebo na to prostě v klokotu každodenního života nemají čas a životem prostě jen probíhají, vegetujíc od Dallasu k Rodinným poutům, či od DVD k nové verzi software. Tím nechci říct, že jsem sám neodkoulal řadu dílů těchto a jiných skvělých dílek. Ale navzdory tomu se občas pokouším zachovat si výše zmíněné atributy. Na svět přicházíme jen s pudem sebezáchovy, ale smysl života hledáme po celý následující čas, který je nám vyměřen a často marně. Naštěstí asi neexistuje jeden univerzální smysl života, protože to bychom už o něm věděli a vyznávali ho. To by se prostě neutajilo, zvláště v Čechách. A tak si ten mlhavý obrys smyslu života můžeme každý dotvářet k obrazu svému. A bylo by škoda si ho nedotvořit. Ptáte se jak? Tak předně se zastavit, popřemýšlet a meditovat. Jestli se dokážete přistihnout, jak civíte do dálky a říkáte: "Já se tu honím jak blbec a zatím támhle v podhůří už krásně rozkvetly třešně", tak to už je meditace a jste rozhodně na dobré cestě. My introverti to máme o něco snadnější.

Ale zkuste si někdy sami, jak ozdravně působí si v ústraní popřemýšlet, co já vlastně mám rád, co bych chtěl a co jsem vlastně nechtěl. Proč to a ne tamto? Co jsem od života očekával v mládí a co mi z toho zbylo dnes? Udělejte něco pro svá přání. Většina z vás asi po takové

meditaci neodvrhne svůj dosavadní život, neopustí rodinu a neodjede strávit zbytek života mezi domorodce do Polynésie. Často stačí jen malá korekce, malá změna priorit a budete se cítit mnohem šťastnější a spokojenější. A žijte pro dnešek a neodkládejte svá přání. Já sám jsem prvních čtyřicet let života hromadil řadu knih z nichž některé jsem ani nestačil přečíst s tím, že jednou se k nim dostanu, že se budou hodit. Teprve v pětačtyřiceti jsem definitivně pochopil, že žádné "jednou" nikdy nepříjde, přebytečné knihy vyházel a od té doby si kupuji jen knihy, které si chci přečíst hned dnes.

Druhým tajemstvím spokojeného života je pozitivní myšlení. Nevím, jestli se k němu dá dospět již v bouřlivém a rozporuplném mládí. Já jsem k němu našel cestu jednou, když jsem se uprostřed krásné přírody zastavil a s trochou překvapení si uvědomil, že větší část života už mám za sebou. Náhle mi došlo, že ten zbytek si chci řádně užít. A k tomu nepotřebujete Rothschildovy peníze. Stačí si uvědomit každý den a jedinečný svět kolem sebe a nenechat si ho ničím kazit. Ano entropie, ďábel, stres či jak se všechna ta synonyma zla jmenují, číhají kolem nás aby z naší mysli vypudili dobrou náladu, ale zvykněte si jim to prostě nedovolit. Pozitivní myšlení je prostě životní přístup. Když si zlomíte ruku, musí být vaše první myšlenka: "Je to dobrý, noha by byla horší"!

Takže, až přijdete dnes domů, pohodlně se usadíte v křesle, usrkávejte svůj oblíbený nápoj a trochu rozostřeným pohledem a la Magda Vašáryová se zahleďte na zarámované zátiší nebo korálovou lagunu v nástěnném kalendáři. Nechte své myšlenky volně plynout . . . .

Kdo za to může?

Muži si ve své emocionální otrlosti a malé představitivosti vykoledovali pověst ignorantů, kteří neprojevují dostatečný zájem o manželku a rodinu. Bazírují jen na svém pivku, klidu na gauči nebo vysedávání u počítače. Není pak divu, že když věci nejdou jak mají (rozuměj, jak by MĚLY jít), je viník jasný. „Tak vidíš, uteklo mi na plotně mlíko, ale to jen proto, že stále necháváš ty špinavý ponožky ležet pod křeslem“. Ženy jsou z nějakého záhadného důvodu přesvědčeny, že muži říkají věci, které mají zcela jiný, většinou mnohem negativnější význam, než se zdá. Jejich schopnost udělat z komára velblouda jde tak daleko, že pokud si člověk do pěti minut hlasitě nevšimne, jak jim nový účes sluší, vydedukují z toho, že vypadají jako splihlé slepice a vyhodily ty čtyři stovky naprosto zbytečně. A nespraví to nějaké zabručení „Jo, je to hezký“. To snad raději rovnou mlčte! Nebo si vysloužíte „No jo, to když se do výtahu cpe Nováková s tím novým mikádem a sukni do půli stehem, to ti můžou voči vypadnout“.

Nikdo totiž neumí tak dobře vidět souvislosti věcí, jako žena. A to souvislosti překvapivě i triviální. Žena, které vzkypělo mléko, dobře ví, že si měla dávat větší pozor a pohlídat ho. Ale současně cítí, že kdyby s ní muž víc komunikoval nebo ji trochu pomohl, nemusela by být tak uhoněná a vystresovaná a určitě by to zvládla. Muži mají rádi jasnou jednoduchost, ženy naopak milují varianty a slůvko „kdyby“. Jsou přesvědčeny, že kdybychom byli jen trochu vstřícnější, eliminovalo by to většinu průšvihů. Těch obecných i těch jejich. A proto jsme tak dobrými univerzálními viníky. Děláme si to ostatně sami. Ženy totiž nejsou neuznalé. Zkuste se na pár dní překonat, zahodit noviny, vypnout počítač, věnovat se své ženě, povídat si s ní, obletovat ji a hlavně chválit. Rozkvete vám před očima, a kam se hrabe Nováková z třetího patra. Začne vám vyvařovat, obletovat vás a dělat vám milostné návrhy. Protože napravený viník, to je něco jako princ na bílém koni a patří do kategorie ženských snů. Ti zkušenější muži radí: Když uděláte chybu, přiznejte to, když máte pravdu, mlčte!

Lucie a Lízinka

Moje žena, starající se o teplo rodinného krbu, získala zaslouženou přezdívku Sluníčko. Skutečně ji tak říkáme nebo jen familiárně Slunda. Vymyslela to před lety dcera Lucie poukazem na to, že maminka je takové hřejivé sluníčko rodiny, na rozdíl od bručounství tatínka. To ji ovšem o pár let později nezabránilo Slundu (i mne) opustit a vdát se až do dalekého Chorvatska.

S Lucií jsme si ostatně užili své. Jako většina zodpovědných prvorodičů jsme byli rozhodnutí kráčet ve šlépějích Komenského a vést výchovu pod heslem „Děti jedou na kladný pohon“. (Je zajímavé, že pro další děti v pořadí se používají čím dál větší korekce tohoto, jistě bohublého, názoru směrem k pragmatickému „Škoda každé rány, která padne vedle“). Po jednom z jejích četných přestupků, kdy už pedagogický zásah nebylo možno odkládat, (a to jí ještě nebyly ani čtyři), jsem se jí jal domlouvat. Trpělivě ji vysvětluju, že takové věci se nemohou dělat a že děti přece musí být hodné, rozumné, poslušné.... Několik minut mne podmračeně poslouchala, pak se mi sveřepě zadívala do očí a to její rozhodné „Už mi to neříkej, já už to nechci slyšet“ by v klidu neustál ani ten Komenský!

Odmala tíhla ke zvířatům a odjakživa se náš byt čas od času proměňoval v záchranou stanici nejrůznějších živočichů. Ve školním věku se pak v našem bytě začali periodicky objevovat myši, žáby, křečci, brouci... Většinu tichých nájemníků se podařilo s pomocí Sluníčka přede mnou utajit. Pohroma nastala, až když si vlastnoručně ulovila v Bulharsku ohromnou želvu Maxu. To jí (i nás) poznamenalo a na řadu let odstartovalo tzv. „želví období“. Náš byt pak s námi postupem času sdílely až čtyři želvy. Pravda, většinou ve skleněném teráriu, ale stejně. Vysvobozen jsem byl vlastně, až když jsme želvy vyexpedovali (bohužel i s jejich paničkou) zpět do Středomoří.

Kromě kočky přivedla Lucie do naší rodiny i malou jezevčí holčičku Lízinku. Musím předeslat, že moje žena si vždy přála mít jezevčíka. Respektovala však moji technokratickou nechuť sdílet obydlí s faunou. Říkával jsem jí „Víš, až umřu, tak abys nebyla sama, pořídíš si jezevčíka a můžeš mu třeba říkat po mě Vráťa“. Lízinka křivolakým řízením osudu přišla o tři pány a Lucie nás (samozřejmě) nabídla jako přechodné opatrovníky, než se najde čtvrtý pániček. Dál už je to poměrně jasné. Vlastně to bylo jasné všem okolo nás (hlavně našim rodičům). Kupodivu my byli ti poslední, co pochopili, že sebemenší a sebe bezbrannější jezevčík (s jinými plemeny – zatím – zkušenosti nemáme) vládne nesmírnou silou osobnosti. Musím přiznat, že na její rituál, kdy mně po příchodu domů nadšeně vítá na zádech s radostným kňučením a nastaveným, měkoučkým bříškem, nikdo druhý (druhá) nemá! Jezdí s námi na výlety, dovolené a v Chorvatsku byla vícekrát, než leckterý Čech. Když se Lucie romanticky vdávala na útesu nad azurovým Jadranem, byla Lízinka, vyzdobená velkou svatební mašlí, jednou z družiček. Je způsobilým cestovatelem i návštěvníkem všech společenských akcí, ať už se konají kdekoliv. Je jí deset let a v psím věku mě vlastně už předstihla. Není divu, že když ji žena a pak i veterinář diagnostikovali cukrovku, pícháme jí denně její dávku inzulínu a jsme rádi, že přežívá a oblažuje nás svou přítulností a vděčností.

Nejen nám se během času měnily postoje. Touto „evolucí“, názorů prošla i Lucie. Tak jak soucítila se světem zvířat, o to vzdálenější jí byl svět dětí. A to je opravdu velmi kulantně řečeno. Kazit si postavu i volnost nějakým uslintancem? To tedy opravdu ne! Představa pokakaného zadečku či poblíknutého miminka byla ještě ve druhém trimestru hrozná: „Dobře, přinejhorším porodím a ještě tak nakojím, ale tím končím!“... Ale pak příroda mávla hormony a naše Karolínka je nejsladší, nejkrásnější, nejšíkvnější, nejchytřejší...(doplň jakýkoliv superlativ a Lucie se jen souhlasně usměje...). Je to nakažlivé. Karolínka taková opravdu je. A to už má i sestřičku Aničku.

Provizoria

Před mojí ženou nikdy neříkejte slovo provizorium! Bytostně ho nesnáší. Mohu za to pochopitelně já. Jsem totiž mistrem provizoria. Když se něco porouchá, mám dar najít tu správnou gumičku, tu drát, jak udržet předmět pohromadě a funkční. Svě často udělá i řádné vypodložení či zaškrvení. Razím zásadu, že předmět je třeba opravit hned a ne až si po týdnu seženu náhradní díl nebo tu správnou lištu. Snažím se ženu ukonejšit tvrzením, že je to přece jen provizorium a později se to může opravit definitivně. Žena ale už dobře ví, že provizoria patří k těm nejtrvalejším a nejdolnějším jevům v naší domácnosti. Tak máme v ložnici léta připevněný budík několika gumičkami a drátkem ke klíčku skříně. Časem gumička zpuchří a musí se vyměnit, ale na budík je z postele báječně vidět. Přechýlající nožky televizoru lze přece podložit kolečky z dětské stavebnice. Nevěřili byste, co je v domácnosti šikovných dílů, kostiček, krabiček, dlah a roztodivných tvarů, které se výborně hodí k opravě či vyztužení čehokoliv. Jde jen o to ve správnou chvíli se rozhlédnout nebo si na takový díl vzpomenout. A když opravdu není, tak se přířízne dlaha, kolík nebo destička.

S tímto pochopitelně souvisí i můj (zlo)zvyk, že se nerad zbavuji dílů a předmětů, které by potenciálně mohly ještě sloužit mimo pole svého původního určení. Tak různé prázdné krabičky, krytky a víčka vyhazuje zpravidla má žena. Z dosavadního byste mohli nabyt dojmu, že jsem manuálně zručný a opravy mi činí potěšení. Opak je však pravdou. Nelibuju si v dlouhém a perfektním dílenském zpracování a vrtačka, pilka či šmirglpapír nejsou mými blízkými kamarády. Poruchu chápu jako nepříjemnou mimořádnou událost, které je třeba co nejdříve učinit přítrž. A k tomu je provizorium přímo ideální.

Ženy a automobilismus

Ženy mají také rády auta, ovšem tak nějak jinak, než my muži. Jsou pro ně zpravidla buď módním doplňkem, nebo stěhovákem. Jestliže muž nadšeně zkoumá sílu motoru, akceleraci a elektrické ovládání kde čeho, pak pro ženu je důležité, jak ji bude barva karoserie ladit k vlasům a tomu krásnému novému kostýmku, co si na jaře pořídila. Má-li ekonomické geny a to ženy často mívají, tak i spotřeba. Jako naprostou samozřejmost pak ženy berou, že auto dokáže absorbovat a přepravit všechny ty tašky, krabice a kufry, které zabalily na letní dovolenou u moře. Nic nedají na naše ironické poznámky, že na tuhle hromadu by potřebovaly skříňovou Avii a ne limuzinu Octávie. Nejhorší na tom je, že ono se to tam nakonec vždy nějak vejde, jako by ženy měly nějakou tajemnou schopnost popírat fyzikální zákony.

Ať už si myslíme cokoliv, s řidičským uměním našich drahých poloviček to není zas tak zlé. Ony neřídí jen tak pro radost, třeba ze sportovní jízdy jako my. Řídí ze zcela pragmatických důvodů, že se potřebují přepravit z místa A do místa B. Třeba s nemocným dítětem k lékaři nebo pro tu fantastickou kabelku, co je zlevněná v akci. Dostane-li se jim příležitost k pořádné praxi, pak se stanou zručnými řidičkami. Třeba moje dcera, kterou si instruktoři v autoškole předávali jako horký brambor, si následně coby studentka přivydělávala výkupem akcií od drobných akcionářů pro nějakou burzovní společnost. Hnána vidinou koruny objela celou republiku a najezdila snad 20 tis. km dnem i nocí. Kromě ekonomického benefitu se stala i zručnou řidičkou, která se umí orientovat v mapě a plánu měst. Moje žena zas má na silnici velké štěstí a ještě nikdy, na rozdíl ode mne, neplatila pokutu. Jednou se zapovídala u své kamarádky až do setmění, bůh ví, jestli i nějakou sklenku nevypily. Když pak jela autem domů, tak díky tomu, že startovala pod pouliční lampou, nerozsvítila světla a nevěnovala ani velkou pozornost vozu VB (policie, pro ty později narozené), který jí stíhal. Dostihli ji až na parkovišti, bez papírů a objevili i řadu měsíců prošlou technickou kontrolu. Žena s nevinným,

ale rozhodným výrazem v tváři s klidem opáčila „Toho si nevsímejte, to už má muž zařízené. Můžete jít k nám domů, tam doklady mám, na ten kousek jsem si je prostě nevzala“. Příslušník zalpal po dechu a zoufale odpověděl, „Jděte prosím vás...a nikdy jsme se nepotkali...“. Tato schopnost ale není náhodná, je mé ženě tak nějak vrozená, o čemž svědčí i následující příhoda.

V Teplicích jí jednou nasadili botičku za nedovolené parkování. Když s ní přišel příslušník městské policie k botičce, aby ji odemknul a ženu zinkasoval, rozproudila se debata. Žena se ohradila, že není pěkné, že jí botičku vůbec dali, když šla jen na chvíli do obchodu. Že oni jako zdravotníci taky každého ošetří a vyjdou mu vstříc, když má těžkou chvíli. Policista malinko znejistěl a zeptal se, jak by se tedy potrestala? Žena bez váhání odpověděla, „Já bych si domluvila a pustila bych se“. To ho dorazilo, odemkl botičku a jen rezignovaně řekl, „Jed'te prosím vás“.

Moje žena má zřejmě v sobě jakési fluidum, které ji chrání před úhradou pokut. Když počátkem prosince v Ústí zvýšili jízdní tarify v městské dopravě měla žena ještě několik starých lístků. Asi po deseti dnech si tedy v autobuse spořivě štípla starý lístek. Náhoda tomu chtěla, že za chvíli uviděla revizora, který kontroloval hlavně mladé cestující. Uklidněna si tedy sedla, když tu ji vyruší pozdrav nenápadné ženy „Dobrý den“. „Co si přejete“? oduší manželka. „Mohla bych vidět vaši jízdenku“? a žena předkládá revizorský odznak. Moje žena předloží označenou jízdenku. „Ale tahle je bohužel neplatná! Už musíte mít nový lístek“. Manželka se upřímně podivila a vysvětlila, jak zdaleka přijela za svojí maminkou a teď jí jede pro léky. Revizorka empaticky uznala manželčiny vývody a upozornila ji, aby si koupila nové jízdenky a že ty staré si může vyměnit v dopravním centru. No, my ostatní bychom asi museli vytáhnout peněženku a zaplatit pokutu.

Ženy a jejich dny

Ženy mají své dny. Kdo sleduje televizní reklamy, nemohl to nezaznamenat. Je jich tolik a rádobý vtípným způsobem nabízejí ženám řadu pomůcek, které jim tyto dny umožní bez úhony přežít. A tak i muži chtě nechtě znají různé druhy vložek, tamponů a roztodivné kališky. Vědí, k čemu jsou křídélka.

Dlužno říct, že pro muže je menstruace něčím tajemným, zvláště v jinošském věku. Vědí, že se se spolužačkami něco děje, ale netuší dobře co. Známý je vtip o Pepíčkově, který si přál k narozeninám menstruační vložky. Na otázku proč, sdělil lakonicky, „no protože umožňují hrát tenis, jezdit na koni, plavat a cvičit“. Ovšem objevují se i cynická prohlášení otrlých mužů, kteří prohlašují, že nemohou důvěřovat tvoru, který pět dní krvácí a nezemře. Věřím, že i pro mladé ženy je tato událost šokem, bez kterého by se klidně obešly.

Čert to vem, kdyby šlo jen o ztrátu krve. Ale tento proces, tak důležitý pro přežití lidstva, rozpoutá v ženě těle hormonální bouři. O premenstruačním syndromu ví řada mužů a málokterý ho opravdu chápe. Žena je protivná sama sobě, sebemenší maličkost ji dovede vytočit. No zkuste vařit a zabezpečovat rodinu, když máte hlavu jako ve svěráku a kroutí s vámi křeče v podbřišku. A muž pak většinou jen pochopí, že dnes a ani zítra žádné radovánky nebudou. Já jsem tedy měl velké štěstí a na své ženě jsem to poznal jen z jejího, „dnes se bez toho budeš muset obejít“, a také, že spala v kalhotkách.

Jinou kapitolou je, když se očekávané dny nedostaví. Když je to po několikaměsíční snaze o potomka, je důvod k oslavě. Horší je, když je to po nějakém flámu či rozchodu. Pak se nakupují těhotenské testy, protože to „přece nemůže být pravda a ten test musí být vadný“. Většinou není.

Mužská a ženská role

Od chvíle, co se narodíme a oni rozpoznají, zda jsme kluk anebo holka, jsme formováni do role odpovídající našemu pohlaví. Holčičky dostávají panenky, pokojíčky a my autíčka nebo plastové Kalašnikovы. Holčičky jsou umravňovány, aby nebyly tak divoké a držely kolena u sebe a kluci povzbuzování „No tak nebuď takový ňouma a když tě kousne, koukej ho kousnout taky“.

Pokračuje to oblečením, výběrem povolání a nekončí to ani po svatbě. Jaksi se očekává, že žena bude vařit, žehlit a muž vyměňovat žárovky a spravovat ucpaný záchod. Tak to běželo celá tisíciletí patriarchátu, až se přihodily dvě závažné věci. Muži přestali dokázat sami uživit rodinu a ženy nenápadně pronikly do škol. Brzy poznaly, že plotna není středem světa. V zaměstnání se mohou líbit více mužům, než jen tomu jednomu a navíc si i vydělají na parádu a přestanou být na muži existenčně závislé. Jejich ekonomický přínos musel být nejen mužem trpěn, ale i ceněn. Jak pustíte jednu ženu ze řetězu, tak není síly, která by ji vrátila do kuchyně.

Vypuklo emancipační šílenství a ženy se začaly objevovat v takových povoláních jako pilotky stíhaček, primářky, ministryně obrany nebo fotbalové rozhodčí. Po období oslnění však zjistily, že když se vrátí večer domů, čeká je tam špinavé nádobí a hladové krky. Kupodivu muž to za ně neudělá, ani neporodí. Byl přece vychován ke své mužské roli. Blahosklonně k ní sice přidal i luxování a vynášení odpadků, ale jen žena ví, že je to jen kapka v každodenním shonu. A tak se svět trochu převrátil v základech. Muži často tápají mezi rolí Ramba a počítačového experta a ženy mezi svůdnou Barbi a tvrdou Margaret Thatcherovou. Nenacházíme se vlastně v přechodném období přesunu od patriarchátu k novému matriarchátu? Pojem mužská hlava rodiny je spíš dnes předmětem vtipů a humoristických povídek. A ten silný chlupatý tvor, který kdysi neváhal zahnat jeskynního medvěda je náhle bezradný a ztrácí půdu pod nohama. Je tedy žena viníkem mužské krize identity? Tím, že po tisíciletí narovnalá záda? Částečně ano, aby uspěla, a ona chce uspět, musí se chovat trochu jako muž-predátor, což není její přirozená role. To působí na muže tlumivě. Náhle už žena nechce být mírná a držet kolena u sebe a muž váhá na kousnutí odpovědět kousnutím.

Máme je dobývat a usilovat o ně, když ony samy vše zvládají tak skvěle? Chránit je? Ano chránit je! Před nimi samými. Aby s vaničkou nevylyly i dítě. Aby nepřestaly být tím, co život nejen dává, ale i zkrášluje. Tím, proč je máme tak rádi a potřebujeme je. Aby zůstaly ženami. A zůstanou, když jim budeme říkat, jak jsou krásné a jak je máme rádi. Získat je na jejich genetickou podstatu. Pak rády zapomenou na nadzvukové stíhačky a manažerské posty.

Ženy a alkohol

Ženám samozřejmě není žádný požitek cizí a tak si také rády dají sklenku dobrého moku. Taková večere, u které se otevře lahev pozdního sběru či výběru z hroznů je velmi příjemným a mnohoslibným zážitkem. Žena se ještě roztomileji rozpovídá a zjihne. A i nám se jejich povídání zdá být příjemnější a ony krásnější, než jindy.

Ano, alkohol odbourává a tlumí u žen zábrany. Vědí a zneužívají to nejen muži, ale i některé ženy toho využívají, aby konečně odhodily přehnaný stud či škrobenost a také si něco užily. Nesnesou toho tolik, co my a tak následky bývají nepříjemné. Proto ženy holdují spíše lehčím nápojům, jako víno, koktaily či ženské likéry. Když se žena dá do destilátů, nekončívá to zpravidla dobře. A dlužno říct, že pohled na ženu, která přebrala je ještě tristnější, než na

stejně postiženého muže. Protože ženy jsou přece krásné a křehké bytosti a u muže se tak nějak očekává, že může být někdy i čuně.

Většina žen se možná i proto při konzumaci hlídá a kontroluje, jak jsou ostatně zvyklé během celého svého života. Protože přece musí být krásné svůdné a neodolatelné. A to je dobře.

Mnohem častěji ženy trpí, když ten jejich se nedovede srovnat s alkoholem a propadne mu. Pak to odnese rodina. Potom zbývá jediná rozumná rada – seberte děti a rychle od něj pryč. Život s alkoholikem není k žití.

Proč ženy vymyslely *MeToo*

Jako jakýsi politicky korektnický zlořád v posledních letech přichází ze západu hnutí *MeToo*. Možná původně racionální myšlenka k odstranění útlaku žen mocnými muži se v úrodném prostředí zvrhla v pogrom, který si v ničem nezadá se středověkým honem na čarodějnice. V čem je typické, stárnoucí ženy po letech obviňují vlivné muže, že jim kdysi sahal na zadek či jinam nebo, že k získání role či jiné výhody se musely s nimi vyspat. No jistě ne, že by se to nestávalo, ale ty ženy tu roli natolik chtěly, že to strpěly. A po letech přijde pomsta v podobě obvinění *MeToo*. Žádná presumpce nevinny a nemusí se nic dokazovat. Obviněný je společensky vyřízen a málokdo mu podá ruku. Stačí pouhé prohlášení ženy.

Proč s ním přicházejí ženy, které mají už svá nejlepší léta za sebou? Neslyšel jsem, že by takové obvinění vyslovila mladá krásná žena. Není tedy hlavním důvodem to, že ženy špatně snášejí věk a ústup ze slávy? Že najednou zmizí to, co naplňovalo jejich život. Neměly by být spíše politovány, než vyslyšeny?

Dlužno složit hlubokou poklonu našim českým ženám, které tomuto hnutí nepodléhají. Jsou realistkami a dovedou se o sebe samy postarat. Řeší věci hned na místě. Vědí, kdy je vhodné a příjemnější tu ruku na zadku strpět a kdy má přijít ke slovu stará dobrá česká facka. A za to jim paří náš velký dík.

Život s ženami

Život s ženami je něco tak nějak historicky daného a přirozeného. Žili s nimi už naši pradědové, dědové, otcové a to přece nebyli žádní hlupáci. Je nám s nimi zkrátka dobře a příznějme si, víc, než to. Jsme na nich životně a existenčně závislí. Vůbec nemám na mysli to, že nás musí matka porodit, vyplatit a řadu let nás vychovávat i zahrnovat láskou, aby z nás vůbec něco bylo. I když už jsme hotovými, třeba i vysokoškolsky vzdělanými chlapy, nemáme vyhráno. Opájíme se sice svojí fyzickou silou a samostatností, ale příznějme si, samostatné existence bez ženy jsme schopni pouze dočasně.

Týdny, měsíce a jen ti nejlepší rok dva. Pak začínáme nezadržitelně chátrat a pustnout. Převážně studená strava se podepíše na našem zdravotním stavu, střídmější hygiena a absence žehlicího prkna pak i na našem vzhledu. Muže bez řádné ženské péče pozná žena na první pohled a později už i muži. Jen zdánlivě klidný, ale při bližším pohledu roztěkaný pohled z dvou až třídenního strniště vousů skrývaný za ledabylý úsměv. Již dávno z něho vyprchalo počáteční sebevědomí z nabyté svobody. Lehce pomačkaný oděv a prach na botách jen dokreslují postavu štvance, desperáta otloukaného životem.

Žena totiž dává mužskému životu náplň a smysl. Dovedla by hravě zaplnit celý mužův bdělý i usínající stav, ale rozumná žena mu dopřeje i pár minut na jeho mužské koníčky. A muž je šťastný, neboť jeho život dostal pevný rámec a řád. Žádné zbytečné lelkování a povalování na

gauci. Pod křehkou a jen zdánlivě nejistou slupkou jsou ženy totiž výbornými organizátorkami. Co je třeba udělat a jak to má být vědí, na rozdíl od nás, tak nějak instinktivně bez přemýšlení. Těch informací, kterými nás zahrnou. Ženu lze bez nadsázky zařadit mezi masová media, jakými jsou rozhlas, televize nebo tisk. „Říkala jsem ti už, jak dopadli Novákovi s tou sedací soupravou“? „Jistě miláčku, ale zatím jen třikrát“. Žena totiž dobře tuší, že opakování je matka moudrosti a že některé její informace po nás jen tak sklouznou. Aby informace zakořenila, musíte k ní mít totiž i náležitý vztah. Proto si tak dobře pamatujeme parametry a výkony limuzín a posledních modelů elektroniky. Zato značky parfémů jsou podstatně hůře zapamatovatelné, natož kabelky a oděvy. Ještě tak podprsenky a tanga, čím menší, tím kupodivu lépe. Snad vlivem prezentovaných modelů či jiných asociací.

S takovými informacemi, tvrdošíjně odolávajícími zapamatování, ale hlavně pak pozdějšímu vybavení, mívám chronické potíže a nepříjemnosti v rodinném životě. Jako milující syn volávám pravidelně své rodiče. S maminkou poklábosím o počasí, novinkách a s tátou pak o počítačích. Maminka obvykle něco vzkáže i mé ženě nebo se na něco optá. Zavěším spokojen, že je vše v pořádku a život jde dál. A pak najednou jako blesk z nebe přijde osvětlení.... „Jo, miláčku, před čtrnácti dny jsem mluvil s našimi. Máš hned mamince zavolat, jestli máme ještě ten zbytek omyvatelné samolepící tapety. Upravují kuchyň a potřebovali by ji“. Žena se na mě většinou jen útrpně podívá a nevěřičně zakroučí hlavou. „Co ty prosím tě v té hlavě máš“? No, co? Tak nějak normálně. Jen ty dečky, recepty, přísady a tapety to zkrátka nejsou.

Věřte mi, nedělám to naschvál nebo z nějaké ledabylosti či zlovolnosti. Ale ženy si dovedou poradit. Proto když maminka něco chce, rovnou už řekne „Potřebuju se Vlastinky něco zeptat, tak si vezmi papír a poznamenej si to.....“. Je to rozhodně lepší, ale už jsem také takový papírek z kapsy vylovil i po týdnu. To jsme prostě celí my. Zřejmě nenapravitelní.

Itálie doma

Žena mě tuhle o víkendu ráno přivítala větou „Tak dneska bude u nás Itálie“. Zatrnulo mi a rychle jsem zpytoval své svědomí, co jsem mohl provést a na co jsem zapomněl. Nic mě však nenapadlo. Žena se naštěstí usmála a povídá „No, dal jsi mi přece k vánocům tu velkou italskou kuchařku“. Ano, těžiště každého manželství se s lety postupně přesunuje z ložnice do kuchyně. Jistě k tomu přispěla i renovace kuchyně před pár lety. Její účel jsem zprvu vůbec nechápal, a když řemeslníci zbourali stěnu mezi kuchyní a koupelnou, propadl jsem beznaději, že byt už sotva kdy může být tím útulným útočištěm. Ale když se nainstalovala nová kuchyňská linka, obložení keramikou, malý bufetový pultík a nové lino, musel jsem uznat, že nová kuchyň je krásná a pohodová. Žena v ní také čím dál tím raději vaří. A já jím a tloustnu. Těm dobrotám se prostě nedá odolat.

V zimních měsících vymyslela žena zajímavou víkendovou inovaci. V polední čas místo oběda jdeme na procházku do okolí Neratovic. Říká „Jinak se při obědě nacpeme a potom se nám nikam nechce. A víš, jak se hladovému tělu dobře odbourává nadbytečný tuk, kterým oplýváš“? „Vím“, a proto nereptám a šlapu. Naštěstí je už jezevčice Lízinka dáma v letech a tak udává tempo. Ovšem studený vzduch a mrazivý vítr ji často povzbudí k neočekávaným výkonům. Budiž ženě ke cti, že po takové polární výpravě se oběda nakonec přece jen dočkám.

Moje žena si oblíbila zejména italskou kuchyni. Jestliže kdysi byla jejím synonymem pizza, tak teď to jsou i desítky různých těstovinových specialit. Teplých i studených těstovinových salátů. Postupně jsem vzal na milost chuť oregana a zamiloval si tu středomořskou paprikovo-česnekovou příchuť. Žasnu nad tvarovou a někdy i barevnou fantazií italských těstovinových designérů a uměním své ženy. Vím, že když těstoviny, tak jedině Panzani, protože ty nikdy

nelepí. A také, že kečup si na takové dobroty může dávat jen nelatinský barbar. Víím, co je mozzarella, mascarpone, ricotta a zvykl jsem si na ostřejší chuť parmazánu. Dokonce sušíme v létě i rajčata. Jsou výborná, aromatická jen tak k vínu nebo pak naložená v olejovém nálevu. Ale nejsme nekritičtí italoofilové a ty dobroty klidně zapíjíme kalifornským nebo moravským vínem nebo i českým pivem. Takže Itálie doma se nebojím, ba naopak vítám ji. Stejně tak Čínu, Thajsko nebo jinou část světa.

Vánoce

Ze všech svátků a období roku, jsou Vánoce ty nejoblíbenější i nejproklínanější. No, jen si vzpomeňte na své dětské rozzářené oči nad vánočním stromkem s rozsvícenými svíčkami a jiskřícími prskavkami. A ty tajemné dárky pod ním. A bylo úplně jedno, jestli jsme ještě věřili na Ježíška nebo čekali, co rodiče vymyslí. To jsme si ještě neuvědomovali, co vše za Vánoce je.

Je toho spousta, my muži to pořádně nevíme ani dnes, ale bez žen by to rozhodně nešlo. Jen ony vědí, co se vše musí udělat. Dlouho mi bylo nepochopitelné, proč zrovna o Vánocích, kdy je tolik práce, se musí ze všech skříněk a vitrín vyndat všechny skleničky, hrnečky a konvičky a všechny se musí umýt. Pak jsem rezignoval. Už počátkem prosince žena vytvoří adventní věnec se čtyřmi svíčkami. Ty méně zručné nebo extrémněji vyčizené ho mohou i zakoupit. A o „dýchánku“ (u nás se tak říká odpolednímu posezení u kávy či čaje v 15h) se pak díváme do mihotavého plamene svíček. V posledních letech míváme místo věnce inovativně podlouhlý adventní táč, na kterém ovšem nechybí kromě svíček ani rostlinná výzdoba.

Co by to bylo za Vánoce bez cukroví? A většina žen má pocit, že pokud napeče aspoň šest či osm druhů, že by bylo po pohodě. A tak se v kuchyni objevují různobarevná vonící těsta zabalená ve folii, aby uzrála. Měl jsem spolupracovnici, mladou inženýrku, která po svatbě pekla na Vánoce neuvěřitelných 22 druhů. A dobrých. Později se jí narodila dvojčata a věřím, že už dostala rozum. Když se peče, tak to doma kouzelně voní. Takže i když s nadhledem říkám ženě „Prosím tě, nač toho tolik pečeš, dva tři druhy by byly až až“, tak neodolám a pochopitelně ochutnávám a chválím. Protože jak jistě dobře víte, tak cukroví chutná nejlépe před Štědrým dnem. Pak už je jen takové obyčejné. To klade před ženy takřka nadlidský úkol, jak napečené cukroví uhájit před manželem a dětmi do toho svátečního večera. Zcela se jim to naštěstí nikdy nepodaří. Možná by banky měly přemýšlet o zvláštních schránkách, kam by ženy mohly napečené cukroví před Vánoce deponovat. Určitě by to bylo pro ně lukrativní.

Pár dní před samotnými svátky vypukne nákupní shon. Domů se nosí vše možné i nemožné, aby na štedrovečerním stole byla opravdová hojnost. Možná je to nějaký atavistický reflex z dob, kdy byla ještě chudoba a hlad. To dnes naopak vede k přejídání a obezitě. Tak u nás se servíruje vývar nebo hrachová polévka (má žena dobře ví, že s tou rybí by u mě nepochodila), pak následuje kapr s bramborovou kaší, či salátem. Na stole je ještě mísa řízků a smažená vinná klobása. Někdy dokonce i sousta nebo chlebičky, co kdyby někoho dohnal hlad. Samozřejmě cukroví. Je někdy docela umění to přečkat bez žlučnickového záchvatu.

Vše doplňuje ještě ovoce a to ve velmi zajímavé formě. Jde o ovocný citrusový salát a jeho recept pochází od jedné staré ruské šlechtičny, která našla azyl v naší zemi. Podělím se o něj s vámi. Na kostičky nakrájíte oloupané pomeranče, pár mandarinek a grepů (zbavených blan). Přidáte i něco dužiny citronu nebo ještě lépe limetky. Pár, ne však moc kostiček jablka, rozinky namočené v rumu, nakrájené vlašské ořechy, vanilkový cukr. Neškodí také příkrájet něco sušených fíků. Vše se zalije troškou rumu (já někdy i ginu). Kdysi jsme tam dávali i banán, ale ten brzy zmazovává a tak jsme od toho upustili. Tento salát ovšem musíte dělat o den dříve, aby se v chladu uležel a všechny chutě se promísily. Kdo jednou zkusil, je již

chycen. Navíc víte, jak takový chlazený salát přijde k chuti zuboženým útrobám na konci Štědrého večera?

K Vánocům patří i dárky a ty všechny vymyslí, opatří a umně zabalí moje žena pro celou širokou rodinu. Jsem jí za to opravdu vděčný, protože mě by nic nenapadlo. Úplně stačí, že musím vymyslet pár dárků pro ni. I s tím mi někdy pomůže, když již na sklonku léta či podzimu přinese nějaký balíček a dá mi ho se slovy, „To si schovej a dáš mi to pod stromeček“. Bývá to svetřík či halenka, což by v žádném případě nemohla nechat na mě. Ale snažím se i já. Když zaslechnu, jak mluví o nějaké nové knížce či parfému, snažím se to sehnat, většinou přes net. Už asi dvakrát mě napadl i originální dárek, ale nechtějte vědět, co to bylo, už fakt nevím. Sehnat dárek je jedna věc a zabalit ho druhá, neméně složitá. Už jste někdy viděli muže, jak balí dárky? Stojí to opravdu za to. Copak ty ve tvaru kvádru ještě i pak ctí jakž takž svůj tvar, ale ty nepravidelné, kulaté.... Moje dárky pak pod stromečkem vedle těch ženiných, profesionálně zabalených, vypadají jak čerstvě vylíhlá koťata vedle těch na výstavě.

Přesto mám stále Vánoce rád a vždy si je užiju.

Ženy a jiné ženy

Každá žena potřebuje mít nějakou kamarádku, se kterou by sdílela své starosti, úspěchy či obavy, když ten její ji vydrží poslouchat tak akorát při kávě nebo večeři. Některé jich mívají pro jistotu více, ale jen jedna bývá tou „nejkou“. Dovedou spolu pak proklábosit celé hodiny a je jim dobře. Žena ženě porozumí a podrží ji. Pochopí, že vždy nežádá radu, ale především pochopení.

O to horší je však zklamání, pokud ji taková kamarádka zradí. Vyzradí její tajemství nebo jí dokonce svede partnera. I to se bohužel stává, protože žena ženě zůstává konkurentkou. Pak je z velkého přátelství nepřítelství na život i na smrt. Pro ženu je možná obtížnější udržet tajemství, protože je zvyklá sdílet informace a ráda se jimi občas blýskne. Muž je komunikačně laxnější a tak nemívá taková nutkání.

Ženské kolektivy bývají často problematickým společenstvím. Tady soupeření bublá pod hladinou strojených úsměvů a zájmu. Zvláště jsou-li poblíž i nějakí muži. A nesejde na tom, jestli svobodní nebo ženatí. Někdy to vrcholí až nevraživostí nebo hádkami. A že ženy umí intrikovat. Když se muž na jiného naštvě, spokojí se obvykle s úlevným konstatováním „To je ale vůl“. Ženy dovedou postiženou rozebrat na molekuly a probírat pak mnoho týdnů.

Řada žen proto dává přednost smíšeným nebo mužským kolektivům. Tam mohou být snáze těmi obdivovanými. Ne, že by mužské kolektivy byly příkladem pohody a ctnosti. Ale když napětí překročí neúnosnou mez, vysvětlí si to i ručně a vzduch se pročistí.

Kapitolou samou pro sebe jsou případy, kdy vztah ženy k ženě je i erotický. Pak boří mosty, jako při každé zamilovanosti. Smutné je, když to zjistí až ve středním věku a opustí muže a děti. I to se stává. A nejen ženám.

Jak na mě zbylo pečení drůbeže

V období zaslepené zamilovanosti před svatbou a v líbánkách jsem neprozřetelně přiznal, že umím upéct kuře na karí. V mladistvé pýše a nerozvážnosti jsem to dokonce několikrát dokumentoval skutkem. Není tedy divu, že pečení kuřat pak tak nějak automaticky vždy zbylo na mě. Postupně se to rozšířilo na veškerou drůbež. Žena až podezřele vehementně chválila

mé výtvoř. Naštěstí jsem si včas uvědomil nebezpečí a tak z dalších kulinářských dovedností jsem přiznal potom už jen čaj.

Přesto mě neminula dvakrát v životě i kompletní příprava svíčkové. Semlelo se to vždy na chlup stejně asi v pětiletém odstupu. Žena si připravila maso na nedělní svíčkovou a vzápětí ji sklátila silná viróza s teplotami kolem 39 °C. Nezbyvalo, než abych nastoupil já a svíčkovou uvařil. Samozřejmě mě bolely nohy, jak jsem stále chodil pro rady do ložnice za nemocnou. Nakonec to dopadlo dobře, ale kupodivu, více problémů jsem měl s přípravou těsta na knedlíky a jejich vařením, než se samotnou svíčkovou. Svičková byla výborná, alespoň žena mě o tom vehementně ubezpečovala.

Jinak manželka byla od začátku výbornou kuchařkou a přechod od mamičiny vynikající kuchyně jsem nijak nezaznamenal. Ona si to ale nemyslela a měla neustále obavy a tendenci se podceňovat. Možná i proto, abych ji ujišťoval o opaku, což jsem upřímně a často činil. Konec konců, nejprůkaznější byla moje stále narůstající váha. To, že pečení drůbeže bylo jako „chlapská záležitost“ ponecháno mně mělo i jisté racionální jádro. Žena se jako mladé děvče dost ošklivě opářila horkou vodou a od té doby měla k troubě a horkému respekt a nerada s ním manipulovala. A tak jsem pekl kuřata a občas i kachny, husy či krůty.

Trvalo to několik desetiletí a zachránilo mě až pořízení horkovzdušné trouby a možná i to, že kuře na karí se rodině postupně přejedlo. V horkovzdušné troubě se peče přece jen trochu jinak a dietněji a manipuluje se s ní snáze. A to mi umožnilo přesvědčivě tvrdit, že tomto podivném zařízení bych kuře rozhodně zkazil, což by bylo škoda, když jinak v ní žena připravuje tak výborné vepřové pečeně i kuřecí stejky. Tak jsem se k stáru stal zase konečně jen konzumentem drůbeže.

Každá žena má i matku

Vybíráme si a bereme ženu, ale nádavkem získáváme i tchýni. Je to zvláštní rodinná kategorie, protože slova tchán, švagr, švagrová nevyvolávají téměř žádné emoce. Už to slovo *tchyně* (tak se správně česky píše a obvyklé *tchyně* má už pejorativní nádech) je takové divné. Na „tch“ začíná v českých slovnících obvykle už jen tchoř. Ne, že by se ženy na to, až budou tchyněmi, těšily. Ono přenechat svého vypiplaného mazánka nějaké jiné ženě vyžaduje velké sebezapření. Neštěstí je, když mladí zůstanou bydlet v domě rodičů. Tchyni to nedá, aby mladé ženě nepředávala své pracně nabyté zkušenosti. Ta na ně začne být po krátké době alergická, protože si je chce získat sama, byť za cenu chyb. A také se nezapře to, že obě ženy i přes větší věkový rozdíl v sobě vidí podvědomě konkurentky. Aspoň co do přízně toho dotčeného mazánka. A chudák mazánek je ve dvojím ohni.

Proto by mladé páry neměly uzavírat sňatek či pečtit vztah, dokud nemají vlastní bydlo. Dvougenerační soužití pak snad jedině ve stáří, kdy je třeba se postarat o starou, nemohoucí, či lehce sklerotickou tchyni. Já osobně měl opět štěstí. Moje žena v mládí čelila od matky vodopádu příkazů a občas i pohlavků, ale navzdory tomu, že tchyně byla vedoucí samoobsluhy a proslulý generál, ke mně se chovala jako mílius. Snad tím, že sama byla dvakrát rozvedená, si uvědomovala, že štěstí její jediné dcery je přece jen hodnotou hodnou oprašování. A také, měli jsme vlastní byt a to v dostatečné vzdálenosti. Jedinou výjimkou bylo již zmíněné nekonečné vypravování se tchyně při opuštění domu. Myslím, že vhodná bezpečnostní vzdálenost od tchyně je tak těch 60-80 km. Jeden až pět kilometrů je rozhodně málo.

Ovšem jsou situace, kdy se tchyně bere na milost a to když je potřeba pohlídat děti. V době nemoci nebo neodkladných pracovních povinností. V těchto případech většinou tchyně

zapomene na všechna protiventství a pomůže. Má přece svá vnoučata ráda, protože jsou jejím pokračováním. A tak se postupně mění z tchyně v babičku. To už je jiná kategorie.

Ženy a květiny

Žena a květina tak nějak patří k sobě. Jako dva estetické vrcholy fauny a flory. Kterou z žen nepotěší kytice k narozeninám, svátku, Valentýnu a možná ještě víc jen tak. Ženy si darované květy dlouze prohlíží, s péčí je aranžují do vázy a hledají pro ně to nejvhodnější místo. Dostávají je rády, nejen pro krásu samotných květin, ale ještě více pro to, že si na ně někdo vzpomněl a chtěl je obdarovat. Květiny mají navíc tu výhodu, že obdarovanou tento dar nijak netíží. Není to pro ni jakýkoli závazek, jen milá pozornost. Živým ženám se dává vždy lichý počet květů, tak pánové pozor na faux pas, zejména u tchyně. Neznám ženu, která by odmítla květinu, dokonce ani, když je na její pyl alergická.

Spojení „žena a květina“ ostatně patří mezi základní metafory literatury, podobně jako „spánek a smrt“, „hvězdy a noc“ nebo „čas a řeka“. Skutečně k málo čemu má žena tak vřelý a nostalgický vztah jako ke květinám. Snad pak už jen k svému oblečení, doplňkům a některé k svému tělu. Všechny pak k penězům. Dotek ženy a květiny vyvolává obdobné asociace, tedy aspoň u těch romantičtějších. Proto obdarováváme ženy květinami, ať už se jedná o manželky, milenky nebo matky. Zatímco u dvou posledně jmenovaných s květinou nikdy nepochybíte, u manželky musíte být poněkud opatrní. Pokud nenosíte ženě květiny pravidelně, tak vaše zjevení se večer s pugetem může vyvolat spíše podezření a dotazy. Také mezi odezněním hádky či nedorozumění musí proběhnout určitá inkubační doba, aby květina splnila svůj účel. Jinak se dočkáte spíše jizlivého „Chtěl by sis to žehlit, co? Ale měl by ses nad sebou spíš zamyslet“. Také nejde jen o to ženě květiny přinést, ale umět ji je dát. To je tím důležitější, čím řidčeji je nosíte. Můžete začít třeba takhle... „Jak jsem dnes šel utahaný z práce, tak jsem si najednou uvědomil, jak moc se na Tebe těším, jak Tě kvůli tomu novému projektu zanedbávám a přitom Ty jsi to nejlepší, co mi život dal. Vím, žádná květina to nedokáže adekvátně vyjádřit, ale přes to jsem to zkusil“. Vaše prohlášení by mělo obsahovat prvky kajicnosti a ujištění, možná i příslibu. Jistě, jsme jen muži a tedy tvorové chybní a proto květina je ideálním prostředkem jak tyto chyby aspoň částečně napravovat.

Pokud to s vámi dojde tak daleko, že budete cítit nutkavou potřebu nějaké ženě poslat třeba 101 růží, pak je vhodnější ji tuto kytici nechat poslat nějakou specializovanou firmou. Muž balancující s plnou náručí květin vypadá směšně a je lepší, když je směšný poslíček, než vy. Jistě jsou i výjimky. Když rockerce nebo motorkárce v kůži přinesete květinu, můžete se dočkat i nefalšovaného údivu a výroku „Tys upad? Seš nemocnej? Kdybys radši sehnal jointa“. Ale ani to by vás nemělo odradit. I ona z toho jednou vyroste a geny se prosadí. Naše babičky (a možná i dědečkové) se ještě vyznaly v tzv. květomluvě a každá květina sdělila obdarované něco jiného. S tím si naštěstí už nemusíme lámat hlavu. Jednak by tomu dnešní ženy už stejně nerozuměly a pak je lepší, když jim to řekneme sami.

Dovětek: Ženy nemají vřelý vztah jen ke květinám, ale většinou k celé floře. Proto se tak rády nechávají vodit do zahrad a parků. Když dosáhnou zralejšího věku, pak zhusta i zahrádkaří. Aspoň ta moje ano. Jak začne koncem února zimě ubývat sil, objevují se na parapetech našeho bytu různé šuplíčky a kelímky zahalené ve folii. Jsou úhledně popsané cedulkami, a když v nich začne klíčit ta zelená drobotina tak pečlivě rosené a větrané. Hektické to bývá na rozhraní března a dubna, kdy už slušně vytáhlé rostlinky je třeba otužovat, pikýrovat a zvykat na sluneční paprsky, ale noční chlad, nezřídka klesající k nule, by byl pro ně smrtící. To se každé ráno a večer opakuje rituál vyhánění truhlíků a květináčů na pastvu a večer zase náš fyto-ovčák láskyplně rostlinky uloží do tepla bytu.

Po zmrzlých se pak vše přenese na zahrádku a pečlivě uloží do řádků. Okopává a zalévá. Samozřejmě nesmí chybět bylinky. Jak se urodí okurky, tak je na mě, abych je naložil do lahví, láku a sterilizoval. Dělán to rád stejně, jako si pak pochutnávám na čerstvě utržených rajčatech.

Když ženu sklátí nemoc

Životodárnou roli ženy si člověk nejvíc uvědomí vždy, když žena onemocní. Poznamená to totiž ihned chod rodiny, naruší zaběhlé stereotypy. Nejen, že je náhle méně jídla, to přece pozorný muž dokáže přehlédnout a z obchodů přinášet, ale náhle rychle mizí i čisté košile, ponožky, slipy i nádobí. Já to řeším tak, že vyhlásím výjimečný stav.

Začne se používat jeden hrnek, jeden talíř na osobu s povinností ihned ho po sobě umýt no a intervaly nošení prádla se také příslušně prodlužují. Stoupá spotřeba deodorantů. Ke slovu přicházejí předvařené potraviny, nejlépe instantní. A pak obložené chleby, které mám rád i v dobách normálních. Žena to vše pozoruje z gauče, kde dlouho nevydrží a místo aby se plně věnovala hojivému procesu a rekonvalescenci, snaží se v nestřežených chvílích proniknout do kuchyně a tam něco uvařit. Marné je moje ujišťování, že na párkách klidně ještě týden vydržím. Pokud se mi ji podaří opět zahnat do pelíšku tváří se znuděně, vzdychá a říká „Mě už to tu vůbec nebaví“.

Následuje moje přednáška, že náprava zdravotních neduhů není k pobavení člověka, ale holá nutnost, aby zas člověku mohlo být dobře, která se ovšem vždy mine účinkem. Pro člověka, který musí každý den v šest ráno vstát a spěchat do práce je nepochopitelné, že si někdo může nevážit povalování se v posteli. Zvláště, když si u toho může číst nebo se dívat na TV. S vděčností dodnes vzpomínám na své krásné časy po zápalu plic nebo operaci žlučníku. To žena má pocit, že i ta nejlítější nemoc by měla být zaléčena do dvou, maximálně tří dnů. Nucená nečinnost jitrí chuťovou fantazii. „Dala bych si pohár se šlehačkou nebo palačinku s jogurtem a ovocem“. „Hmmm“. „No, tak mi namaž aspoň rohlík s máslem a džemem“.

Rozumná přání se jí snažím ihned splnit. Konec konců naplňuje mě mužskou pýchou, že navzdory čtyřdennímu ženinu ochorení rodina mou zásluhou stále žije. Ovšem dlouhodobou neschopnost natož trvalou invaliditu si nedovedu představit. Naštěstí ženy jsou stvoření odolná a houževnatá. Nakonec se vždy otřepou a zase vzchopí. Možná i s vědomím toho, že po měsíci výjimečného stavu by domácnost už nikdy nedaly dohromady.

O zdraví

Jistě málokdo pochybuje o tom, že zdraví je základní hodnotou a podmínkou šťastného života. Když je, jde skoro všechno, a když není, tak nás nic netěší. Již léta otravuju rodinu svým bonmotem, že nejlepší je být *mladý, krásný a bohatý*, byť nejsem ani jedno. Když zdraví je, bereme to bezmála jako samozřejmost a když není, nepomůže nám ani velké bohatství. A přitom i zdraví, jako ostatně všechno, potřebuje být opečováváno.

V prevenci a péči o zdraví vedou ženy před muži na celé čáře. Je to možná proto, že to tak nějak souvisí s krásou. Krásná jste nejspíše, když budete zdravá. K zubaři chodí ženy pravidelně a ne až, když je začne bolet zub. Hlídnají si nejen váhu, ale také cukr a tlak. Prostě k doktoru zajdou a vysedí si to tam. A pak mají klid a případný neduh v zárodku zažehnají. To muži hledají všemožné výmluvy proč k doktoru až později. A dorazí tam často až po dvanácté. Jako by žehrali na to, co na nich tak trefně vyhmátla známá režisérka Věra

Chytilová: "No jó, mužský, ti nestárnou. Šediny je zdobí, brýle jim svědčí, vrásky jsou sexy. Žádné křečové žíly. Žádná celulitida. Žádné klimakterium. Ale pak najednou... zdechnou".

Však se také ženy po zásluze dožívají delšího věku, než muži. Většinou o 10%, proto je všude plno vdov, ale málo vdovců. Konkrétně u nás se muži dožívají průměrného věku 75,5 roku a ženy 82 let. V pozadí vyšší odolnosti žen k nepříznivým životním podmínkám se zřejmě skrývají geny uložené na pohlavním chromozomu X. Však je také větší, než ten náš Y. Je známo, že ženské hormony život spíše harmonizují a ty mužské v něm dělají zmatky.

Ostatně my muži buďme rádi, že nás příroda vzala na milost a nepoužívá nás jen k oplodnění a chrání nás aspoň po dobu, co můžeme vydělávat a živit rodinu. Někteří zvířecí samečci jsou na tom podstatně hůře, jako trubci, pavouci a kudlaňáci.

Ženy a elektronika

Když přišla doba počítačová, tak ženy zpočátku počítače ignorovaly, ba dokonce k nim zaujaly spíše negativní vztah. To proto, že jejich protějšky často u nich vysedávali celé hodiny, ať už u hraní her nebo nedej bože sledováním porna, místo, aby si povídali se svými ženami. Později však ženy počítačům stejně neunikly, ať už v práci, či když s kamarádkou na internetu vybíraly kabelku či lodičky. Zjistili, že počítače a internet jim mohou poskytovat informace, kterých není nikdy dost, a nákupů přes internet stihnou mnohem více, než, kdyby musely obíhat kamenné obchody. A ta diskusní fóra... Jejich naprostá většina (až na ta politická) je doménou žen, protože tady konečně mohou sdílet své názory, sny, prostě popovídat si.

A když přišly chytré mobilní telefony, tak ženy se jich zmocnily velmi záhy. Že musí být především růžový nebo perleťový vydrželo jen chvíli. Takový volný tarif nebo wifina přece umožní, aby během dopoledne s kamarádkou probraly, prospěch dětí, co vařit, úlet toho jejího, co na sebe, ženské obtíže a ještě u toho obě stačí uvařit oběd. No není to kouzelné?

A sociální sítě a sdílení fotografií jsou jako šité na míru geneticky podmíněnému exhibicionizmu žen a touze pochlubit se. Pohříchu, většinou mají s čím. V četnosti fotografování a snímání videa nás obvykle předčí. A také podobně jako my žijí ve svých bublinách spřízněných názorů a tyto bubliny se zřídka protínají. A proto virtuální svět začíná stále více konkurovat tomu reálnému.

Moje žena dlouho odolávala. Trvalo to roky, ale dnes jsou se smartphonem nejlepší kamarádi. *WhatsUp*, *Viber*, *Skype* ani *wifi* jí není cizí. Po troše zdráhání přijala i dotykovou klávesnici. A tak se často obávám odskočit si od počítače na WC, protože často ji pak najdu, jak u něj už sedí a hledá, co je na netu nového. No a naše vnučky, školačky, ty nás už mnohokrát upozornily na šikovné vychytávky do mobilu a každou chvíli od nich přiletí nějaký ten smajlík.

Elektronická komunikační posedlost není však zdaleka jen výsadou žen. Zkuste se někdy rozhlédnout v metru či MHD po svých spolucestujících. Dříve muži koukali po ženách a ženy po očku sledovaly, jestli jsou středem zájmu. Dnes naprostá většina mužů i žen sedí s pohledem soustředěným na displej mobilu. Ať už sledují SMS či *WhatsUp* zprávy, hrají hry, prohlížejí fotografie nebo dokonce sledují filmy. Ti inteligentnější možná čtou elektronickou knihu nebo aspoň poslouchají ve sluchátkách hudbu. Ale všichni propojení s mobilem, jako předzvěst první generace kyborgů.

Ženy zlatokopky

Bulvární média bývají plná fotografií mladých krásných žen vyhledávajících zajištěné muže libovolného věku, aby s nimi zahrnily. Některé to zvládnou i bez dětí a jejich oběťmi se stávají zhusta fotbalisté a hokejisté. Ti se totiž dopracují jmění ještě v relativně zachovalém fyzickém stavu. Lidé a především ostatní ženy je častují pejorativním názvem *zlatokopky*.

Muži k nim mívají ambivalentní vztah, protože bývají krásné, ale také v nich tuší skryté predátorky. Co však má dělat mladá, ne příliš inteligentní žena, když nic neumí a její jedinou devizou je krása? A navíc dobře ví, jak je pomíjivá. Každá žena podléhá hlasu genů a hormonů a ten ji velí najít: *1) zdravého a silného muže, s nímž má šanci zplodit zdravé potomstvo; 2) jedince, který s ní zůstane po zbytek života a o potomstvo i o ní se dokáže postarat.* To mají ženy něco jako příkázání.

Z toho tak nějak plyne, že touha po penězích a luxusu ženám vyplývá z těchto genetických podmínek a neměly by za to být a priori odsuzovány. Do jisté míry to prostě musí. Peníze jsou pro ženy zástupným symbolem duševní síly, vůle a intelektu muže. Chudí muži, kteří nic nemají a na nichž je vidět, že ani nikdy nic mít nebudou, se s tím musí smířit a nepovažovat za zlatokopku každou ženu, která chce po muži zaplatit útratu v restauraci, chce dostávat dárky a chce chodit nakupovat. Prostě platí, jsem žena, chceš mě, tak se snaž.

Dobře to ilustruje tento úryvek z netu: *„Nikdy jsem nechodila s někým, kdo by neměl peníze. Považuji za automatické, že muž za ženu platí veškerou útratu, a nepřijde mi na tom nic divného. A rovnou také přiznávám, že než jsem sbalila svého manžela, dobře jsem si to spočítala. Potkali jsme se v jednom klubu a všimla jsem si nejen značkového oblečení, ale především drahých hodinek, podle kterých jsem si ho otipla. Není to žádné tajemství a teď už se tomu oba smějeme. Máme spolu jedno dítě a myslím, že nám to docela klapne. Já zkrátka potřebuju mít pocit, že se o mě chlap dokáže postarat a zajistí mě. A můj manžel zase oceňuje, že má vedle sebe reprezentativní a stále dobře naladěnou ženu“.*

Zlatokopkami jsou tedy jen ty ženy, které k tomu svému zatížení mají ještě nějaké špatné vlastnosti. Jsou sobecké, hádavé, panovačné. Pak se s nimi dá těžko žít.

Jak být babičkou a dědečkem

Většina lidí má to štěstí, že se propracují k tomu stát se babičkou či dědečkem. Je to úplně něco jiného, než být rodičem. Odpadá ta nikdy nekončící starost o děti a vnoučata se stávají potěšením. Radujeme se z nich, chováme je, a když se z plenek začne šířit známý odér, jen je předáme rodičům k přebalení. Sledujeme jejich pokroky „od minule“ a občas je sami něco naučíme.

Já osobně je rád nahrávám na video, doplňuji rádoby vtipným komentářem a podbarvuji tu a tam hudbou. Při kávě si pak s manželkou rádi pouštíme jejich kousky a moudra. Užijeme si je tak mnohokrát. Vnoučata máme čtyři. Ty dvě šikovné holky od Lucie žijí však až v dalekém v Chorvatsku a tak je vídáme maximálně dvakrát do roka. Blahořečíme Lucii, že je trpělivě naučila i česky. Obě byly ve své kategorii mistryněmi Chorvatska v kraso na kolečkových bruslích. Ta mladší hraje moc pěkně na housle a chtěla by se tím jednou i živit. Vlastně se tím už žíví. U nás to má nádech žebrání, ale v Chorvatsku je *busking* – neboli pouliční muzicírování velmi populární a podporované i městem. Protože hraje dobře a i skladby typu Montiho čardáš, přinese si ve svých deseti letech v pouzdru na housle po jednom odpolední i ekvivalent dvou tisíce korun v různých měnách. Je menší, roztomilá a to se turistům líbí.

Synovi Petrovi se narodila vnučka Laura. Roztomilá a šikovná, ale ve mně narůstala obava, že vymřeme po meči. To my muži těžko snášíme, že by naše příjmení mělo zaniknout. Už i proto, že mnoho desítek let vedu kroniku našeho rodu a potřebuji ji někomu jednou předat. Tak si dovedete představit, jak jsem si oddech, když se po dvou letech konečně narodil vnuk – Matouš. Pokračovatel rodu, pookřál jsem. Navíc nebudu na tolik ženských sám. Má se k světu a už ho v duchu vidím, jak zapisuje další osudy rodu do kroniky. Je to velká starobylá kniha s kovovými rohy, ale samozřejmě existuje i v elektronické verzi.

Ač jsme už oba s manželkou v důchodu, tak nejsme hlídači a opatrovači českých vnučat. Ne, že bychom snad nechtěli nebo nemohli, ale Petr s ženou vychovávají své děti tak moderně a vědecky, že se obávají, že vliv prarodičů z minulého století by mohl toto jejich úsilí narušovat. Ale nevdí při častých návštěvách či oslavách si je užijeme i tak.

Být prarodičem je hezké a zvláštní. S přibývajícím věkem si člověk stále více uvědomuje i svoji konečnost a tak konstatování, že v jeho dětech je polovina jeho genů a ve vnučatech stále čtvrtina rozhodně potěší. Konec konců po některých lidech tu zůstanou jen ty geny. A tak stojí zato si tuto kategorii pěkně užít.

Ženy a nakupování

Těžko mohu pominout tuto kapitolu, tak důležitou v životě ženy. Ne, že by měly tuto činnost v oblíbě tak nějak generálně, třeba když se plouží obtíženě dvěma až třemi plnými taškami, ze supermarketu. Nákup brambor, mléka či lilku jim endorfiny nevyvolá. Naopak jsem několikrát slyšel od svoji ženy, když upocená a unavená poté, co tašky položila, i jemnou výčitku. „Tedy, jestli si myslíš, že se ti budu příště tahat s těmi lahvemi piva, tak se tedy šeredně mýlíš“!

Takové nákupy berou stoicky jako součást své odvěké péče o rodinu, aby přežila. Některé si možná i postesknou, že tenkrát v jeskyních muž aspoň uloveného jelena domů přitáhl a teď aby si pro něj chodily do samoobsluhy samy.

Nákupy bytových doplňků, nového koberce či výměna těch pět let starých skříněk za nové, rozzáří ženiny oči už podstatně více. Miliony neuronů začnou kombinovat, co se k čemu hodí a jak to bude doma vypadat.

Královskou disciplínou ženských nákupů je ovšem oblečení, šaty, lodičky a kabelky. Tam jsou ve svém živlu, jako by si snažily kompenzovat všechny ty hodiny strávené u plotny. Jejich oči získají lehce zasněný výraz a jakoby v lehkém transu skenují vystavené zboží. Někteří zlomyslní muži dokonce tvrdí, že takové ženy mají svůj erotický bod G na konci slova *shopping*.

Některé ženy nakupují raději samy nebo s kamarádkou, ale některé trvají i na tom, aby jim ten jejich poradil. Vznikají pak obtížně řešitelné situace, kdy žena po hodinovém zkoušení vyjde z kabinky a ztrápeným hlasem se zeptá: „Tak co myslíš Karle, mám si vzít tyhle červené nebo ty bleďmodré“? Tady je každá rada drahá. Muž tuší, že správná odpověď je „Ale miláčku, v obojích jsi krásná, tak si je vezmi oboje“. Ale málokterý se ji odváží vyslovit. To já mám výhodu a tuto odpověď zhusta používám, protože vím, že moje relativně šetrná žena, ji zřídka kdy poslechne. Nesnažte se v takové situaci šaty racionálně analyzovat a vysvětlovat, že ty červené bezvadně zdůrazňují její horní vnady a naopak ty bleďmodré zase zužují zadek. S tím byste nepochodili. Ani s trochu netrpělivou odpovědí „No, tak si hoď korunou“. Nejlepší je alibistická odpověď typu: „Líbíš se mi v těch i těch. Oboje zdůrazňují tvoji osobnost“. I když jste jí nepomohli, tak její srdíčko po takové odpovědi pookřeje. Nejhorší jsou pak ty ženy, co si vyberou červené a pak ještě půl dne doma před zrcadlem mudrují, jestli si přece jen neměly vzít raději ty bleďmodré.

Buďme ale tolerantní a dopřávejme jim to potěšení. Jen si vzpomeňte, jakou radost máme my, když si koupíme nový počítač, televizi s 4K, smartphon či nové auto. Ideální muž v takové situaci ještě dodá, že k těm šatům by se ještě hodila nějaká brož nebo aspoň náramek. A zcela určitě i nová rtěnka.

S novými šaty se pak žena ráda pochlubí v divadle či společnosti. Kamenem úrazu ovšem je, když tam potká jinou ženu ve stejných šatech. To je pak rázem po náladě. Je to pro mě nepochopitelné, protože muž když potká stejně oblečeného muže, tak ho to spíš rozveselí. Že zvolil dobře, protože i někdo další má také tak dobrý vkus. Ne tak ženy, ty to berou úkorně, protože chtějí být za všech okolností originálem. Nestačí jim, že mají jiné otisky prstů, jinak tvarovaný nos a obočí a musí mít také jiné šaty. Nedej bože, kdyby si stejné šaty omylem pořídila i kamarádka. Už by si takové nikdy na sebe nevzala. Respektujme to. Možná proto je v obchodech tolik druhů šatů a v tolika odstínech, aby tyto trapné situace nastávaly co nejméně.

Ženy a sex

Dlouho jsem se tomuto sice přirozenému, ale ožehavému tématu vyhýbal. Ale léta běží a později by se mi o tomto tématu psalo jen hůře a hůře. Navíc málokde je generalizace tak ošidná, jako v této oblasti. Na jedné straně je stále ještě tabuizovaná ale na druhé straně se v ní každý cítí být expertem podobně jako v hospodě přes politiku a fotbal. K ženám sex rozhodně patří, podobně jako květiny. A ženy k sexu jakbysmet. Konec konců, co by to bylo za sex bez žen? A ženy to velmi dobře a velmi brzy vycítily.

Sex si nejen užívají, ale i využívají. Dovedou ho umně použít jako platidlo, ale i ve fázi trestání, usmírování či přesvědčování. Konec konců kde muž snáze kývne na novou kabelku nebo kožich? V zahřátém pelíšku nebo při mytí nádobí? Snadno objevily, že alespoň v určitých etapách života jsou muži na sexu mnohem více závislí, než ženy. Neberou to však jako vydírání, spíše jako férovou směnu – něco za něco. Konec konců jejich postoj k sexu do značné míry určujeme my muži. Svou pozorností, galantností a pomocí v domácnosti. Je dokázáno, že odpočaté dobře naladěné ženy většinou večer nikdy nebolí hlava na rozdíl od těch uštvaných, které odmítají ještě další šichtu. Ženy jsou stvořeny romantická a chtějí být dobývány a získávány.

Tak jako neotesanec neuspěje vyzváním ženy k tanci slovy „Nepůjdem si protáhnout kostry“?, musí muž, který pojme záměr na vášnivý večer začít s předeherou hned po návratu z práce, ne-li již zrána. Dávat své ženě najevo jak ji to dnes sluší, uvítací polibek je samozřejmostí. Ještě několikrát by se měl zmínit, jak moc se na společný večer těší. Žena na takovou předeheru zpravidla reaguje výbornou večerí. To je příležitost vytáhnout svíčky a lahev dobrého vína o správné teplotě, které by měl mít roztoužený muž vždy po ruce. Žena se možná pochlubí novým sexy prádélkem. No a teď už by to mohl zpackat jen vyložený břídil. Ale i takoví jsou mezi námi. Stačí jedna dvě nevhodné poznámky, nereagovat dostatečně předvídavě a nadějná atmosféra se beznadějně rozplyne. Pak je každá rad drahá. Někdo volí studenou sprchu, jiný dlouhou procházku v dešti.

Příroda je v této oblasti poněkud pot'ouchlá. Jestliže mladí muži nahánějí a přemlouvají mladé dívky a ženy tu s větším či menším úspěchem, avšak neutuchajícím zájmem, tak v průběhu života se zpravidla tato situace zvolna obrací. Ženy se postupně probouzí a v milování nacházejí zalíbení, zatímco muži si mezi tím oblíbili fotbal, televizi, pivo a gauč. Ty emancipované ženy to často vezmou do svých rukou a nezřídka to pak končí i kategorickými výzvami „Václave, v pondělí jsi měl fotbal, včera TV a pivo a gauč po všechny dny. Tak nezapomeň, že dneska je čtvrtek!!“. Ty nesmělejší se trápí nebo si najdou milence.

Ženy mají rády tajemno a své tělo halí do závoje erotogenních zón a bodů. Dva body B nahoře najde i nezkušený milenec, ale body K a G vyžadují zkušenost. Těm méně průbojným mohou pomoci i publikace typu *Intimní zeměpis*. Rozhodně si však zmíněné body nepleťte s dálkovým ovladačem TV. Nic takového žena, na rozdíl od nás, nemá. Jen citlivý muž dovede zabrnkat na všechny ženiny struny a rozehrát potřebnou symfonii na mistrovský nástroj, jakým ženino tělo bezesporu je. Odměna je pak sladká.

Sex, to však nejsou jen radovánky. Tak štědře velkomyslná zase příroda není. To se nám jen snaží okořenit zachování rodu. Někdy chceme rod zachovat jindy spíše ne a tak nás čekají různé patálie s antikoncepcí, případně u těch čipernějších i s pohlavními chorobami. Ženy, na rozdíl od mužů, v sobě mají skryt jeden časovaný jev, zvaný *biologické hodiny*. Emancipovaná mladá žena může být manažerkou, úspěšnou sportovkyní nebo modelkou, ale jak uhodí třicítka, tak se najednou začne více a více ohlížet za kočárky, chválit ta rozkošná miminka svých kamarádek a ráda se probírá dětskými oblečky. Často si jen tak sedne a zjihlýma očima se dívá do dálky. Toto období má výhodu, že ji muž do sexu náhle nemusí nutit, spíš naopak se množí dotazy „a vzala sis tu pilulku“? To víte, že ne vzala. Žena se chce stát matkou a konec konců je to možná její nejzákladnější poslání. Tak jí v tom nebraňte a pomáhejte ze všech sil. Ano přinese to s sebou obtížnější devítiměsíční, více či méně abstinenci období a neuvěřitelný zmatek, když se ten malý drobeček narodí, ale ta radost z něho naplní hrdost i otcovská srdce a konec konců v tom shonu po narození není na sex dlouho ani chuť.

Žena naplní svou touhu být matkou a sex se pro ni znovu stane příjemnou stránkou života, jako třeba dovolená u moře, ples v nové róbě nebo hostina v zámecké restauraci. Časem se stává gurmánem a nespokojí se jen tak s nějakým fast-foodem. A o toto potěšení ji nepřipraví ani další úskalí, které před ní příroda klade – přechod. Menopauza už dávno neznamená, že si žena má dát pauzu od mužů. Rozumná žena se přes ni přenesení s grácií, návaly horka upraví medikamenty a jede dál. Protože další kapitola je už o něčem jiném – o stáří.

Ženy (i muži) a stáří

Jediným tvorem, který dělá se svým skutečným věkem tajnosti je žena a věk hraje v jejím životě důležitou roli. Nic nedá na přirovnání s vyžralým vínem a zkuste říct, ženě, že je lahodná jak pozdní sběr. Někdy tuto citlivost nechápeme a dopouštíme se neuvědomělých reakcí. Možná i proto, že muži mají před ženami jistou výhodu v tom, že to, co nevypadalo nijak vábně ani v mládí, neirituje na to ani pohled po letech. Muži vědí, že je marné zakrývat pleš, vrásky nebo šediny či pivní břicho. Ne tak ženy.

Ty zubu času aktivně vzdorují a jsou schopny uživit obrovský kosmetický průmysl a jsou neúnavné v aplikaci jeho produktů, diet, vědeckých i pokoutních rad. Pohříchu většinou s kladným výsledkem. Je nebetyčný rozdíl, kdy ženy po prvním rozespalem, mžouravém pohledu do zrcadla po ránu často zamumlají „No, neznám tě, ale umeju tě“ a výsledkem s kterým vyjdou z koupelny po jedné až dvou hodinách. Ženy si dobře pamatují, jaký zájem budily jako mladé a půvabné a chtějí, aby to tak bylo navždy. Konec konců vždyť my je v tom podporujeme a chceme je mít krásné.

Pro mnoho mužů je překvapením, že ženy mají i duši. Ženy mají nevýhodu, že část svých nejlepších let stráví rozením dětí a pak jejich vyvíjením. V dobách, kdyby sklízely zaručené společenské úspěchy, se zabývají sháněním zlevněných papírových plen, mícháním sunaru či vařením nejrůznějších kašiček, později sháněním oblečků, školních pomůcek a psaním úkolů. Dělalí to s radostí nebo větší či menší odevzdaností a pak přichází konečně doba, kdy by chtěly vše dohnat. Nejsou hloupé a tak vědí, že po dvou, třech dětech není vše jako dřív. Proto potřebují mužovu podporu. Muž by měl zapomenout na jakýkoliv realizmus a na otázky typu

„nezdá se ti, že mám nějak moc velký zadek, břicho... (dosad' nejrůznější části těla)“, odpovídat pevným přesvědčivým hlasem „kdepak miláčku, jak tě to mohlo napadnout“?. V oboustranném zájmu zde není jakákoliv upřímnost na místě.

Ale čas je neúprosný a příkrade se čtyřicítka i horší. Dodnes žena ráda vzpomíná na jednu starší kolegyni, zdravotní sestru, která s úsměvem říkala: „Jo, holka, každá ženská si musí po pětačtyřicítce vybrat – buď hladkou tvářičku, nebo štíhlý zadek“ (tedy ona to říkala mnohem jadrněji). A to je svatá pravda navzdory tomu, že do hry vstupují i plastičtí chirurgové se svými liposukcemi a liftingy. Mohou pomoci vyhrát nějakou tu bitvu, ale ne válku.

Konec konců stáří není něco, na co by se lidé těšili. Je to nutné zlo jak pro ženy, tak pro muže. Naštěstí naše „já“ nás celý život vnímá tak nějak podobně spíše s velkou setrvačností a tak stáří na nás dolehne jen tak, jak mu to dovolíme. Jistě, střádáme si neduhy, manuální zručnost se pomalu vytrácí a všechno trvá o něco déle. Ale zato máme spousty zkušeností a vzpomínek a ty mohou postupně nahradit pomíjivou fyzickou krásu. Nic na tom nemění fakt, že pak nám často stačí vědomí, že něco víme, i když si na to momentálně nedokážeme vzpomenout. Takže stáří nechme za dveřmi, ať si tam klepe.

Ženská logika

Již mnoho staletí se muži snaží pochopit ženskou logiku. Zabývali se tím i vynikající mozky, ale jediného, čeho dosáhli, je řada více či méně vtipných citátů o ženské logice. Obávám se, že je to tím, že tam žádná logika prostě není. Logika předpokládá něco pravidelného, předvídatelného a opakovatelného. A to jsou pojmy na hony vzdáleny ženskému myšlení. Někteří říkají, že „ženská logika“ je spíš estetickou kategorií. Muž si totiž musí napřed vyzkoušet všechny varianty a pak teprve použít tu nejlepší. Zatímco žena se krátce zamyslí a pak udělá jeden jediný pokus a ten prostě funguje (nebo výjimečně taky ne, v tom případě k tomu pustí muže, aby zkoušel to svoje). Je pravda, že někteří z nás odkaz na ženskou logiku zneužívají v situacích, kdy jim dojdou argumenty. „Víš miláčku, chci tam mít jen tu poličku a ne ty ošklivé držáky. Ty už si nějak poradiš“.

Ani nezkoušejte vyrukovat s argumentem, že dějiny civilizace, pokroku, vědy a umění až na výjimky dláždili vesměs muži. I průměrná žena vás s úsměvem usadí. „No jo, to se vám to bádalo a vymýšlelo, když jsme vás obskakovaly, vařily, praly a vychovávali vaše děti“. Možná sami pak cítíte, že vymýšlení civilizace bylo vlastně jen takové „hraní si“ a skutečný život šel někde vedle. Konec konců muži mají za sebou tisíciletou tradici ve vzdělávání se, kdežto ženy pouze stoletou. A co to udělalo, když ho získaly! Jejich krása je i v iracionalitě a v té roztomile bojechtivosti. Jemný feministicky nádech říká, že přece nebudu dělat, to co ty chceš a co si myslíš, že udělám, protože já už jsem si svou představu udělala.

Přes všechny tyto paradoxy je logika, kterou se řídí domácnosti, logikou ženskou, to si přiznejme, byť jsme hlavami rodin formálně my. Jenomže s každou hlavou kroutí nějaký krk. Ano, názory na invazi do Iráku a hladomor v Súdánu nám blahosklonně přenechávají, když vybírají nový koberec, nábytek, dovolenou.

To, že ženská logika umí být rafinovaná, dokazuje krásný úryvek, který jsem našel na netu: „Jedu autobusem. Autobus je přeplněný, takže vzdám ražení lístku a chci poprosit paní přede mnou, aby mi ho orazila. Ale jak ji nejlépe oslovím? Budu ji tykat anebo vykat? Na předposlední zastávce nevystoupila, takže jede až k nám na zastávku poslední. Pořádně si ji prohlídnu. Má sebou láhev vína, takže jede určitě k nějakému muži. Ta láhev vína není zrovna z nejlevnějších, takže to musí být hezký muž. U nás jsou ale jen dva hezcí muži - můj manžel a můj milenec. K mému milenci nemůže jet, protože tam jedu já. Takže jede k mému muži. Můj

muž má dvě milenky - Katrin a Andreu. Katrin je na dovolené. Já: „Andreo, můžeš mi prosím orazit lístek“? Andrea: „Známe se“?

Jestli ženám možná chybí trochu scholastické logiky, tak jim na druhé straně zase přebývá intuice. Ženy totiž dokonale vnímají široké spektrum podvědomých signálů. To jim umožňuje vycítit nebezpečí či faleš. Jak říká prof. Vyskočil: „Jakmile vejdou do místnosti plné nových a neznámých lidí, začnou mapovat řeč jejich těla, tón hlasu, skryté významy slov a do deseti minut mají poměrně přesný přehled o tom, že se tady odehrává skrytá bitva o pozice (v novém zaměstnání) nebo je pohoda a támhlety dvě holky balí toho chlapa v hnědé košili (na kurzu angličtiny)“.

Taky se vám zdá, že ženy se snadno uráží? A my v polovině případů nevíme, čím jsme se jich mohli proboha dotknout, zatímco v té zbývající půlce to víme zatraceně dobře. Stačí trochu nepozorná nebo nedbalá odpověď, mužsky přímé vyjádření názoru nebo rádobytípná poznámka. Pak čelíme zdi ostentativního mlčení a ignorace nebo naopak slzám podle naturelu nebo okamžité nálady našeho protějšku. Nejhorší je, že naše odpovědi se transformují na rovinu „Kdybys mě měl opravdu rád, tak bys nikdy nic takového nemohl říct“. Nepokoušejte se je v té chvíli slovy přesvědčit, že se mýlí. Musíte použít mimoverbální prostředky komunikace, ale i tak je okamžitý úspěch spíše věcí náhodného štěstí. Ženy totiž mají utkvělou představu, že muž musí dostat čas, aby si každý takový svůj prohřešek mohl uvědomit, zpytovat svědomí a pak teprve projevit upřímnou lítost. Ale doba vyhnanství nebývá zpravidla drakonická. Žena totiž odstavením od komunikace i lože trpí mnohem více než my a koneckonců chce slyšet, že ji stále máme rádi a že jsme to tak nemysleli. Proto bývá usmírování tak sladké a rychlé. Nicméně ženy nejsou schopny si stále zapamatovat, že správná otázka nezní „Jak moc mě máš rád?“, ale „Nemáš hlad?“.

Čím víc o ženách přemýšlíme, tak tím více je zřejmé, že ženy se nemáme snažit pochopit, ale milovat je. Tak to tedy číňme!

Obsah

Vše, co jsem v životě potřeboval vědět, mi pověděla má žena	1
Když si chce žena povídat	1
Pro klid jídelního stolu	2
Ach ten věčný neklid	2
Opouštění bytu	3
Jak poznat jejich přání	4
Jak jsme začali chovat kožešinové zvíře	5
Sváteční rituály	6
O mimoverbální komunikaci	7
Když žena začne vyprávět	8
A jací jste vy?	8
Kdo za to může?	9
Lucie a Lízinka	10
Provizoria	11
Ženy a automobilizmus	11
Ženy a jejich dny	12
Mužská a ženská role	13
Ženy a alkohol	13
Proč ženy vymyslely <i>MeToo</i>	14
Život s ženami	14
Itálie doma	15
Vánoce	16
Ženy a jiné ženy	17
Jak na mě zbylo pečení drůbeže	17
Každá žena má i matku	18
Ženy a květiny	19
Když ženu sklátí nemoc	20
O zdraví	20
Ženy a elektronika	21
Ženy zlatokopky	22
Jak být babičkou a dědečkem	22
Ženy a nakupování	23
Ženy a sex	24
Ženy (i muži) a stáří	25
Ženská logika	26